

DIRVA

Nr. 47

Balandžio-April 22, 1960

Cleveland, Ohio

Lietuvoj klesti niekalų gamyba

Prekių kokybės inspekcija viešai atvertė gamybos gausumą garsinamos pramonės Lietuvoje antrąją medalio pusę.

Apie šiaulišką "Elnio" (buvusį Nurokų) fabriką kalbama ir rašoma kone kasdien, kaip apie įmonę, vis kuo nors pasižyminčią ir daug bei gerai gaminančią. Bet inspekcija balandžio 8 viešai pareiškė: "Ypač blogos kokybės avalynė gaminama šiauliu "Elnio" odos-avalynės kombinatė. Iš prekybinių bazių (urmo sandėlių) ir parduotuvių šiaulių įmonei gaminiai dažnai gražinami visu 100%. Vasario mėnesį labai blogą avalynę su "Elnio" kombinato ženklu gavo maskviečiai. Maskvos universalinė parduotuvė išbrokavo net 36.7% ten gautos šiaulių kombinato gamintos vaikiškos avalynės. Ir tai ne vienintelis faktas, "Elnio" kombinatui tas atsitinka dažnai".

Žinios iš viso pasaulio

JAV ATSTOVŲ RŪMŲ uždarame posėdyje buvo paruoštas kompromisinis planas seno amžiaus žmonių sveikatos draudimo reikalu. Manoma, kad tas planas galės būti kongreso netrukus priimtas.

Smulkesnės jo detalės dar nėra išdirbtos, tačiau projekte numatoma, kad Social Security pensininkai galėtų pasirinkti arba ligoninės draugimą arba kiekpadiidintas mėnesines pašalpas, gaunamas pagal dabartinę senelių ir našlių draudimo programą. Šis planas padidintų Social Security mokesčius, kad padengus susidarancius papildomas išlaidas.

Prez. Eisenhoweris ir viceprez. Nixonas jau anksčiau yra pareiškę, kad jie esą priešingi tokiam pensininkų sveikatos draudimui, kuris būtų finansuojamas iš Social Security fondų.

KOMUNISTINĖS KINIJOS premjeras Ču En-lai buvo labai šaltai sutiktas Indijoje. Premjeras Nehru jau sveikinimo kalboje pasakė, kad sienų ginčas sukūrė labai sunkią problemą. Kinijos atstovai apsaugoti buvo sutelkti tiek daug policijos, kad kai kuriose vietose jos buvo daugiau, negu žiūrovų. Stebėtojai praneša, kad, nepaisant prasidėjusių pasitarimų, iš abiejų pusių smarkiai stiprinamos sienos naujai pritraukiamais kariuomenės daliniais.

KUBOS premjeras Fidel Castro apkaltino JAV, kad jos laivy-
no bazę turinti ryšio su sąmokslu sukurti rezistenciją sąjūdį rytinės Kubos kalnuose, Washingtonas tą kaltinimą paneigė.

Kita garsi ir nemažiau giriama yra vilniškė įmonė, dabar vadinama Eidukevičiaus vardo avalynės kombinatas. Štai kaip inspekcija apibūdina tos įmonės gamybą: "... greitai atsiklįjuoja arba deformuojasi padai, atsiranda plyšeliai tarp kulnelio ir pado, pamušaluose nuolat susimeta raukšlės... patikrinus 10,000 porų vaikiškos avalynės, kurią išleido Eidukevičiaus vardo kombinatas, 3729 poros... teko visai išbrokuoti arba pervesti į žemesnę rūšį. Menkavertę, nepraktišką avalynę meistrai išleidžia vienerių — pusantrų metų amžiaus vaikams".

Panašiai inspekcija atsi-
liepia apie visą eilę kitų įmonių. Pavyzdžiui:

"Nekartą buvo sustabdytas prekių priėmimas iš Jonavos baldų fabriko, Vilniaus "Rožės" ateljė, Kauno "Priekalo" gamyklos, "Kaspino" fabriko, Panevėžio "Nevėžio", Vilniaus "Lelijos" siuvimo fabriko. Blogos kokybės gaminius nuolat stengiasi įbrukti vartotojams Vilniaus, Klaipėdos, Mažeikių, Tauragės, Kretingos rajonų vietinių ūkių įmonės, o taip pat "Tėvynės", "Kovo 8-tosios". "Naujojo Gyvenimo", Raudonojo Spalio" artelių apsilaidę vadovai".

"Šimet teko išbrokuoti 27% Kauno "Litekso" išausto lengvesnio drapė... nekartą teko užkirsti kelią į parduotuves "Kauno Au-
dinių" fabriko gaminiams".
"... užkietėję brokdariai, besistengia išleisti kodau-
giau produkcijos, bet visai nekreipia dėmesio į kokybę, už kiekviniuos rodiklius gauna premijas, ir toki nusikaltėliai patenka netgi į garbės lentas, apdovanojami garbės raštais".

"...Praeitais metais buvo išbrokuota žymi dalis visų mūsų baldų pramonės gaminių. Prekybos tinklas buvo nutraukęs produkcijos priėmimą iš Klaipėdos, šiaulių, šilutės ir Jonavos baldų gamybos įmonių. Nekokybiškus, ypač daug defektų turinčius baldus mėgino prekybai įpiršti Plungės, Panevėžio, Kretingos ir kitų rajonų vietinių ūkių valdybų įmonių vadovai".

"Patikrinus kėdes, lovas ir kitus gaminius, kuriuos išleido Kauno baldų kombinatas... teko grąžinti meistrams pataisyti. Vilniaus baldų kombinatas taip gamino, kad grąžinta pataisyti visos čia pagamintos kėdės..."

Viena iš svarbiausių tos

niekalų gamybos klestėjimo priežasčių, anot inspekcijos, esanti "šturmavimas", tai yra, lėtumas mėnesio pradžioj ir skubėjimas pabaigoj, kad būtų įvykdytas planas. Kita priežastis — nesąžiningumas technologinių reikalavimų srityje, blo-
ga mašinų priežiūra. Kalti esą ir kontrolieriai, kurie į nesąžiningumus bei apsilaidimus žiūrį pro pirštus (nėra kas kontroliuoja kontrolierius!). Ir pagaliau — blogi sandėliai: "Po atviru dangum laikoma medinė tara (dėžės) šiaulių "Elnio", "Raudonojo Spalio" ir kitose įmonėse. Galima nesunkiai įsivaizduoti, kaip atrodys avalynė, kuri ilgesnį laiką išbus drėgnose, lietaus permerktose dėžėse, juo labiau, kad pusbačiai dažnai sudedami į plono kartono dėžutes, kurios neretai neatitinka avalynės išmierų. Suprantama, nukenčia ir baldų išvaizda, jeigu jie laikomi įmonės kieme ar panašiai..."

KNYGYNŲ SANDELIŲ VALYMO MĖNUO

Valstybinėms leidykloms kasmet skelbiant vis didesnius išleidžiamų knygų kiekių skaičius, vis dažniau išeina aikštėn ir skundai, kad sandėliai užversti neparduotomis knygomis, ir nėra vietos naujoms knygoms, kurių spausdinimas vyksta tuo tarpu tebedidėjančiu tempu. Tad nuo balandžio 15 dienos prasidėjo Lietuvoje "knygų platinimo", tiksliau — neperkamų knygų iškišimo ir sandėlių pratuštinimo mėnuo. Knygas platinti turės įmonių bei istaigų tarnautojai, kolchozų bei sovchozų raštininių tarnautojai ir ypač mokytojai. (LNA)

NERAMUMAI IR SUKILIMAI

PIETŲ KORĖJOJE būklė tebėra labai įtempta. Didžiųjų miestų gatvėse patuliuoja sunkieji tankai ir gausis kariuomenės daliniai. Spaudai uždėta griežta cenzūra ir neleidžiama skelbti jokių žinių apie antradienį numalšintas demonstracijas, kuriose dalyvavę apie 100,000 studentų, ir kuriose žuvusiųjų skaičius galės siekti 1950, o sužeistųjų prašokęs 500.

JAV protestų spaudžiamas prez. Syngman Rhee pažadėjo iš-
tirti neramumų priežastis ir jas pašalinti, bet tai būsia padaryta, kai būklė sušaloms ir karo stovis bus atšauktas.

Paskutinėmis žiniomis, P. Korėjos vyriausybė įteikusi prezidentui atsistatydinimą.

PIETŲ AFRIKOS UNIJOJE prasidėjo skilimas tarp valdančiosios nacionalistų partijos vadovaujančių sluoksnių, kaip premjero pareigas einąs Paul O. Sander parlamente pareiškė, kad vyriausybei reikią gerinti santykius su afrikiečiais, švelninant kai kuriuos įstatymus.

Pasitilmyuose nebuvo nieko naujo, nes juos anksčiau buvo paskelbęs partijos organas, tik nė vienas partijos lyderis nebuvo įtraukęs jų į savo kalbas. Bet daugiausia konservatyviesiems partijos sluoksniams nepatiko, kad vyriausybę apkaltino jos laikinis premjeras. Audringuose debatuose jie teigė, kad politinė linija tegalės keistis tik pats premjeras Verwoed, kuris šiuo metu tebesveiksta ligoninėje po atentato.

Tuo tarpu policija areštavo dar per 600 afrikiečių, per porą

JAUNIEJI MENININKAI ATEINA: jie dalyvaus gegužės 14 d. Clevelande įvykstančiame dainininkų, smuikininkų ir baletų šokėjų konkurse. Štai GENOVAITĖ ANTANAITYTĖ, dainavimą studijuojanti Chicago Conservatory of Music pas Alice Stephens, Yra trečio kurso universiteto studentė, gyvenanti Oak Park, Ill.

"KARAS AR TAIKA PRIKLAUSYS NUO BERLYNO"

Griežtas valst. pasekr. Dillon pareiškimas

JAV valstybės pasekretorius Douglas Dillon užtikrino, jog Vakarų valstybės neprileis, kad Vakarų Berlynas būtų "parduotas vergijon" ateinančių mėnesį prasidedančioje viršūnių konferencijoje.

Jo pareiškimas, kuris laikomas vienu aiškiausių lig-

šių paskelbtųjų prez. Eisenhowerio administracijos pasisakymų prieš sovietų agresines pastangas, buvo sujungtas su įspėjimu, kad Chruščiovas "čiuožinėjęs ant labai plono ledo", grasinamas pasirašyti separatinę taikos sutartį su marionetine Rytų Vokietijos vyriausybe.

Savo kalboje, pasakytoje AFL-CIO konferencijoje tarptautinės būklės klausimais, pasekretorius Dillon pabrėžė, kad karo ar taikos klausimas galės priklausyti nuo to, kaip baigsis būsimos derybos dėl Vokietijos. Jis pareiškė, kad "šiandien jokia kita problema pasaulyje nėra tokia kritiška", ir kad sovietų premjeras "giliai nusiviltų" tikėdamasis, kad Jungtinės Valstybės nusileis jo grasinimams.

Kodėl neatitraukia kariuomenės iš Rytų Europos?

"Ponas Chruščiovas", kalbėjo valst. pasekr. Dillon, "argumentuoja, kad mes turime skubiai likviduoti II Pas. karo 'liekanas', kurių tarpan jis įjungia tai, ką jis vadina amerikiečių, britų ir prancūzų 'okupacija' Vakarų Berlyne. Bet ponas Chruščiovas turi pripažinti, kad tų 'liekanų' skaičius yra žymiai didesnis: ar Sovietija pasiruošusi atitraukti savo kariuomenę iš Rytų Vokietijos ir kitų Rytų Europos kraštų, į kuriuos ji įvesta apgaule?"

ar ji nori suteikti apsisprendimo teisę Rytų Vokietijos valstybėms pačioms pasirinkti savo likimą? ar ji nori pašalinti separatinės Šiaur. Korėjos fikciją, leisdamas visos Korėjos gyventojams susijungti laisvų rinkimų, prižiūrimų Jungt. Tautų, keliu?

ar ji pagaliau nori liautis griovusi veiks m i n g u m a

Jungt. Tautų Chartos, kuriai ji pati iškilmingai įsipareigojo San Francisco konferencijoje, ir kurios pritaikymas buvo nuolat kliudomas serijomis veto panaudojimų Saugumo Taryboje?

Jungtinės Valstybės ir Vakarų sąjungininkai būtų laimingi, matydami tas II Pas. karo liekanas pašalinant. Bes mes nesame pasirošę tą procesą pradėti nuo Berlyno izoliavimo ir prarijimo".

Vakarai sieks laikinio susitarimu

Anks t esnėje AFL-CIO konferencijos dalyje buvo pasakyta nemaža priekaištų JAV administracijai. Walter P. Reuther, automobilų darbininkų unijos vad, skundėsi, kad JAV atstovai einą į tarptautines derybas, neturėdami pozityvių savų pasiūlymų, o tiktai ginąsi nuo sovietinių reikalavimų. Vienas Harwardo universiteto užsienių reikalų ekspertas pareiškė, kad jis nematęs jokių ženklų, jog sovietai norėtų Berlyno problemą išspręsti šiuo metu.

Valst. sekr. Dillon pareiškė, jog reikią siekti laikinių susitarimų, kad sumažinus tarptautinę įtampą.

Vak. Vokietijos užsienių reikalų ministeris von Brentano, grįžęs iš pasitarimų Washingtono, prasitarė, kad Vakarų valstybės susitarusios siekti laikinio Berlyno krizės sprendimo, pagrįsto sąjungininkų okupacinių teisių išlaikymu tame mieste. Iš to prasitarimo išryškėjo, kad Washingtono pasitarimuose atmetta kanclerio Adenauerio rekomendacija, kurioje jis reikalavo Berlyno klausimu palikti status quo.

"Trys broliukai", šimet gimę Kauno zoologijos sode, Mickevičiaus slėnyje.

Taip buvo išdavinėjama Amerika

SOVIETAI GAVO NE TIK KLIŠES, BET IR SPAUSTUVĘ...

Vos tik JAV finansų ministerio pavaduotojas Harry Dexter White įteikė sovietų ryšininkei Elizabeth Bentley apyvartoje dar nesantčių okupacinių markių pavyzdžius, jau kitą rytą specialius rusų kurjeris juos nugabeno į Maskvą. Ten sovietiniai pinigų klastojimo specialistai tuoj priėjo išvados, jog tų pinigų nesą galima suklastoti. Jie grąžino pavyzdžius į Washingtoną, pareikalavdami popieriaus, ant kurių pinigai spausdinti, dažų ir išsamų spausdinimo instrukcijų.

Labai įtartina

Harry Dexter White vos neapalpo, kai Bentley jam išdėstė Maskvos pageidavimus. Jis iškėlė aukštesnį abi rankas ir suaimanavo:

--Tai neįmanoma!

--O ką tamsta! Tai jam atsakė?--klausia FBI valdininkas, Elizabeth Bentley delsia su atsakymu.

--Aš iš tikrųjų nežinojau, apie ką reikalas sukasi, ir todėl jam tepasakiau: "Toks įsakymas iš viršaus, ir tamsta turi jo klausyti!"

Iš kitos pusės, įsakymas nebuvo taip jau lengvai išpildomas. Tik viena jis galėjo padaryti be didelio pavojaus: įsakymai pritari, kad būtų sovietams perduotos pinigų spausdinimo klišės su visais priklausančiais prietaisais.

Todėl jau per sekantį užsienio ir karo ministerijų atstovų posėdį Harry Dexter White, kaip JAV išdėstė atstovas, pareikalavo oficialiai perduoti sovietams banknotų spausdinimo klišes.

--Priešingu atveju kils pavojus, kad nuo to nukentės Vokietijos vienytiškumas ir sąjungininkų solidarumas, Vokietijos okupaciją negalima pradėti dviem skirtingom valiutos sistemom.

Whites kolega iš finansų ministerijos, pasekretorius Dr. Bell, kuris taip pat dalyvavo tame posėdyje, tariasi klaidingai nugarde Whites kalbą. Kaip tik tasai White, apie kurį ministerijoje kalbama, kad jis paruošęs planą visai Vokietijos pramonei sunaikinti, dabar kalba apie tikrą Vokietijos vienytiškumą?

Dr. Bell įsakymai pasipriešina tokiu pasiūlymui:

--Finansų ministerija dar niekada negamino banknotų klišių, kad jas perdavinėtų kitoms valstybėms.

Graviravimo ir spausdinimo įstaigos direktorius Alvin Hall, kuris jau seniai žinomas, kaip perdidelio dosnumo sovietams priešas, pasisako dar aiškiau:

--Jei duosime klišes, tai rytoj jie paprašys dažų, poryt popieriaus arba net ir atspausdintų banknotų. Ir taip mes jau pačioje pradžioje prarasime okupacinių markių kontrolę.

Tą dieną nepasiekiamą jokio nutarimo, ir Whites laiškas, kurį sekančiomis dienomis Bentley perduoda misterui "Bill", skamba labai pesimistiškai.

Molotovs grasina

FBI valdininkas varto toliau "klastotojo White" bylą. Praėjus maždaug dviem savaitėm, tuo reikalu kalbasi Sovietijos už-

sienio reikalų komisarą Molotovą su JAV pasiuntiniu Maskvoje William Harriman. Apie su-klastotąsias amerikines okupacines liras Italijoje, žinoma, ne-užsimenama.

--Jei Washingtonas atsisakins perleisti Sovietų Sąjungai pinigų spausdinimo klišes, --grasina Molotovs, --mūsų karinei administracijai neliks kito kelio, kaip spausdinti savuosius okupacinius pinigus. Šis klausimas turi būti kuo greičiausiai išspręstas.

Harriman tuoj pat telegrafuoja į Washingtoną apie ultimatyvų sovietinės vyriausybės reikalavimą. Čia tas pranešimas visus nustebina. Iš kur sovietai iš viso žino, kas planuojama? Bet čia White turi progą pakloti savo kizerį:

--Atskirų pinigų spausdinimu Vokietija bus suskaldyta į tris okupacines zonas: sovietinę, anglų ir amerikiečių (apie prancūzų zoną tuo metu dar nebuvo kalbos). Tai prieštarauja mūsų vyriausybės planams --perauklėti vokiečių tautą.

Bet užsienio reikalų ministerija neskuba su sprendimu. Ji stengiasi atsakomybę nuversti ant jungtinio šefų štabo pečių.

Patys nugalėto

Balandžio 13 datuotame laiške generolas Marshallis, JAV armijos generalinio štabo viršininkas, pataria, kad noromis nenoromis reikią Sovietijai duoti pageidaujamą medžiagą. Vienintelė kliūtis jis nurodo: "kiek tuo nebus pakenkta generolo Eisen-

Siena ar frontas?

Nuo MacMahon iki Nehru.-Kinija nori Tibetą visiškai izoliuoti nuo Indijos.

"Medinio tigro metais, penkto mėnesio dešimtą dieną", pagal tibetiečių laiko skaičiavimą, Simloje (šiaur. vak. Indijoje) buvo tarp Indijos, Tibeto ir Kinijos pasirašyta sutartis, kuri tebekelia didelį galvosūkį ne tik

howerio vadovaujamų okupacinių įgulių aprūpinimui...

Harry Dexter White pasiskubino atitinkamas įstaigas užtikrinti, kad to neatsitiktų, ir lygiai už mėnesio, 1944 gegužės 13 iš Washingtono išskrido DC-47 lėktuvas, gabenęs meistriškai pagamintas klišes, nedidelį kiekį popieriaus ir reikalingus dažus.

Nepaisant smulkmeniškų instrukcijų, sovietai vis dėlto nebūtų pajėgę savo mašinomis atspausdinti okupacinių markių, jeigu amerikiečiai, kad ir nesąmoningai, joms nebūtų palikę specialios spaustuvės.

1945 balandžio 19 amerikiečių armija užėmė Leipzigą, iš kurio netrukus atsitraukė, nes sovietai reikė pretenzijas į Tiuringiją ir Saksoniją. Leipzige veikė visam pasauliui pagarsėjusi Giesecke und Devrient spaustuvė --banknotų, akcijų ir panašių dokumentų spausdinimo specialistai. Vos tik raudonajai armijai įžengus, ta spaustuvė buvo rusų konfiskuota.

Vienos, dviejų ar penkių markių banknotais per daug nesiterliota: sovietinės okupacinės įstaigos tuoj pat pradėjo spausdinti tūkstantines ir jas leisti apyvartoti. Vien tik valiutos reformos dieną, 1948 metų pavasarį, jų buvo vakarinėje Vokietijoje suregistruota 1,794,922.

(Bus daugiau)

Indijos premjerui Nehru, bet ir tarptautinės teisės žinovams. To 1914 liepos 3, pagal europinį laiko skaičiavimą, Kinijos respublikos įgaliotinis Ivan Čen atsisakė pilna pavarde pasirašyti sutartį, liečiančią Tibeto statusą ir sienas. Ir taip, šalia milijonų Dalai Lamos įgaliotinio ir britų-indų karališkosios karūnos antspaudų joje tėra tik kiniečio inicialai. Kinija sutarties ir vėliau nei pasirašė, nei ratifikavo, nors 40 metų de facto

resinės politikos prieš Tibetą produktu" ir teigė, kad linija niekada nebuvusi Kinijos centrinės vyriausybės pripažinta.

Per tą laiką atsitiko ir daugiau įvykių, kas pakeitė Ču En-lai pažiūrą. Nuosekliai reguliariai Kinijos armijos daliniai perkeldinėjo sienas į anksčiau Indijai pripažintas teritorijas, susikaudami su Indijos pasienio sargybiniais, kurie tai juos išvydavo, tai patys turėdavo pasitraukti į nedirbamas kalnynų stepas. Tik

pripažino jame išdėstytas detales apie Tibeto teisinę būklę.

Indijos vicekaraliaus vardu tą sutartį pasirašė Sir Arthur Henry McMahon, tuometinis valstybės sekretorius Indijos užsienio departamente. Jo vardas liko susijęs su siena, dėl kurios teisėtumo ir definicijos dvi didžiosios pasaulio tautos, kiniečiai ir indai, išvystė ginčus iki apsi-keitimo kulipkomis. McMahon pasiūlė sieną tarp Asamo ir Tibeto vandens juostą pietinėje Himalajų kalnų grandinėje, kuri, nors ir tebuvo grynai teoretinė, bet vis dėlto teikė tam tikrą preciziškumą. Keturiasdešimt metų to pakako kalnynuose, kurių gyventojai nesuka per daug galvos, ar jie esą pavaldiniai Pekino, Lhasos ar New Delhi, jei tik juos palieka ramybė. Tik raudonosios Kinijos armijų invazija į Tibetą 1950 m. rudenį pakeitė jėgų pusiausvyrą tokiu mastu, kad McMahon linija atsikūrė pasaulinės politikos dėmesio centre.

Jei ta Indijos unijos šiaurės rytų siena pasižymėjo šiek tiek aiškesne linija, tai šiaurės vakarų siena neturėjo nė to, 1948 metais Indija pradėjo karinį konfliktą su Pakistanu dėl Kašmiro provincijos, kuris 1949 metais buvo baigtas ginklų paliaubomis, pasidalinant provinciją, bet jos sienos Indijai dar nėra aiškios. Taikos sutartis iš 1842 metų, pasirašyta tarp Kašmiro kunigaikščio ir Kinijos gubernatoriaus Tibete, buvo ir tebėra vienintelis oficialus dokumentas, kuriame paviršutiniškai apibrėžtos Kašmiro sienos su rytiniu kaimynu. Jos eina per tokius skurdžius plotus, kad 1842 metų sutarties partneriai skaitė nereikalingu dalyku leisti į smulkinius tos sienos aprašymus. Ir šiandien dar Ladako provincija Kašmire yra didžiąja dalimi neištirta ir apgyventa kelių tibetiečių bei uigūrų genčių, ir raudonoji Kinija savo abejotinas pretenzijas į tą teritoriją tegali remti tik tuo, kad daugumas tų gyventojų yra artimesni tibetiečiams ir turkestaniečiams, negu indams. Šiame jos pereinamame ir beveik jokių ryšių su pasauliu neturinčiame krašte Kinijos komunistai dar 1957 m. rudenį nutiesė kelią, kuris iš tibetinio Gartoko į Kinijos Turkestaną eina per Indijos teritoriją. Žinia apie tą kelią pasaulį pasiekė, praėjus eilei mėnesių po to, kai jis buvo baigtas.

Pirmieji incidentai dėl šių ginčijamų sienų iškilo, praėjus ketveriems metams po Tibeto okupavimo, 1954 metų pavasarį --tipiškas komunistinės propagandinės taktikos pavyzdys -- Pekinas nusiskundė, kad Indijos kariniai ties Niti perėja, prie McMahon linijos, pažeidė "Kinijos teritoriją" (turėta galvoj kinų okupuotas Tibetą). Tuo metu Pekinas prieš savo partnerį dar tebepripažino McMahon liniją, kaip de facto sieną, tačiau penkeriais metais vėliau raudonosios Kinijos vyriausybės šefas jau ją apšaukė "britų ag-

praeitų metų pabaigoje iškilo eilė rimtų ir kruvinių susirėmimų. Jie įgavo ryškesnį atspalvį, Pekinui oficialiai pareiškus pretenzijas į Ladako provinciją ir eilę kitų teritorijų pietinėje Himalajų dalyje. Keletas tuzinų indų kareivių žuvo arba pateko belaisvėn, jiems bandant pasipriešinti raudonosios Kinijos daliniams.

Indijos pozicija "šaltajame sienų kare" yra nepaprastai sunki. Pekinas, kol jam sekėsi išvengti formalų apkalbinimą --resija, paprasčiausiai siuntė savo kariuomenės dalinius į ginčijamas teritorijas ir ten įsirengė karinius atsparos punktus. Indija buvo pastatyta prieš įvykų faktą. Nehru filosofinė tolerancija ir palinkimas į kompromisus su raudonojo kaimynu nepalengvino izoliuotų Indijos pasienio sargybų būklės. Nekalbant jau apie teisinę būklę, jiems kilo ir klausimas, ar drąsesnis pasipriešinimas agresoriui svyruojančios New Delhi politikos akivaizdoje nereikštų beprasmiškos aukos. Ir taip raudonoji Kinija be didesnių nuostolių galėjo savo "dangiškojo vidurio imperiją" praplėsti keliais tūkstančiais kvadratinėmis kilometrais.

Pastaruoju metu kiek pagriežtėjo kova diplomatinėje fronto. Pirminis Nehrupalinkimas į nuolaidas atslūgo, kai jis pamatė, kad raudonoji Kinija švelnią politiką laiko silpnumu. Pekino pasiūlymas pripažinti status quo Kinijos armijų užimtose teritorijose ir iš dabartinės niekieno žemės sukurti buferinę zoną yra net ir pačiam Nehru nediskutuotinas. Pirmia, tai reikštų smurto veiksmų pripažinimą, antra, toji buferinė zona dar labiau izoliuotų Tibetą nuo Indijos, negu jau dabar yra.

Britų vicekaraliai, valdę Indiją, praeitame šimtmečiui suteikė Kinijai kai kurių suverenumo teisių Tibete. Tačiau tuose susitarimuose buvo aiškiai pabrėžtas Indijos balsas visuose, ypač komerciniuose, Tibeto liečiančiuose klausimuose.

Problema liečia ne vien tik indo-tibetinių santykių ateitį. Karinė raudonosios Kinijos jėga veržiasi pro Himalajų tarpukalnes į derlingas Indijos lygumas. Tuo tarpu Tibetas lyg ir teskria Indiją nuo 600 milijonų kiniečių antplūdžio, bet po dešimties dvidešimties metų, kada Tibetas bus galutinai kolonizuotas, jis sudarys stiprų užnugarį karinei akcijai prieš Indiją. Karinius prietelius Mao užsigarantuoja jau šiandien, ir būsimos pavojaus grėsmė gąsdina daugelį indų. Sovietija tariamai bandė Pekinui įkalbėti nuosakumą, tačiau abejotina, ar Kremlius tam panaudojo visą savo autoritetą. Neaišku, kokią paramą derybose su Kinija pažadėjo Indijai Chruščiovas, bet tai buvo paskutinis Nehru šansas. Po dabar prasidėjusių derybų su Ču En-lai jam teks arba mesti senąją vingiavimo politiką ir pasiekti stipresnio sąjungininko, negu Maskva, arba... susilaikyti naujų nuostolių. (tp)

You are invited to
OPEN HOUSE
at Our Expanded and Remodeled
MAIN OFFICE . . .
813 East 185th Street

CHARCOAL GRILL

WIND-PROOF UMBRELLA

12 PIECE OVENWARE SET

SAVE SAFELY . . .
and get a
FREE OPEN-HOUSE GIFT
of Your Choice

... when you deposit
\$100 or more
to a new or existing
savings account
at . . .

3 CONVENIENT OFFICES

BUSINESS HOURS

Monday through Thursday . . . 9:30 to 2:30
Fridays . . . 9:30 to 6:00

EUCLID DRIVE-IN WINDOW

Mon. through Thurs., 9:30 to 4:30 • Fri., 9:30 to 6:00

Celebrate With Us
through
Friday, April 29th

ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION

813 EAST 185th STREET
25000 EUCLID AVENUE
6235 ST. CLAIR AVENUE

Draugas Don Camillo

Giovanni Guareschi

Draugas pusininkas Tavan stovėjo tiesiai prieš Don Camillo, ir tas vėl rado puikią progą tęsti savo kurstomąją veiklą.

--Drauge, --kalbėjo jis Pepponei nuo dulkių geržėdžiančių balso, --ar tu atsimeni, ką aš tau šį rytą kalbėjau apie ūkininkus? Grevineke, kur visi kolchozo vadovai yra partijos nariai, viskas sukasi, lyg patepta. O čia, kur kolchozininkai palikti savo pačių valiai, viešpatauja tikra kiaulidės tvarka. Sunkvežimiai ir traktoriai neveikia, kaimo sovieto susirinkimų salė paversta sandėliu. Bet ar ne tas pat ir pas mus? Pioppene buvo pastatytos moderniškos ūkininkų sodybos, o ką tu randi voniose? Bulves! O mašinų daržinėse? Ryžių ryšulėlius, paukščių pašarą, vištas, kalakutus. O brangiosios mašinos paprasčiausiai paliktos rūdėti atvirose pašūrinėse arba net lauke. Patikėk man, drauge: ūkininkas nesugeba įsisavinti laisvo žmogaus gyvenimo būdo socialistinėje bendruomenėje. Jis turi gauti įsakymus, kitaip jis niekam netinka. Visą žemę ūkininkams? Nesąmonė! Ne, visa žemė valstybei nuo pirmojo iki paskutiniojo kvadratinio metro. Valstybiniai sovchozai ir dar kartą valstybiniai sovchozai, iki ūkininkas pagaliau įsisąmonins savo pareigas ir uždavinius.

--Tu nuėjai, drauge! --juokėsi Scamoggia. --Užsisė šimtmečiai, iki tų cementinių arbutų žais bent gramas proto. Dulkėtoje patalpoje viešpatavo blanki šviesa, tačiau į automobilio sparnus panašios draugo pusininko Tavano ausys buvo vėl tokios paraudusios, jog jas būtų matęs šviečiančias ir visiškoje tamsoje.

Don Camillo ruošėsi paleisti antrąją šovinių juostą, kai Peppones bato kulnis švelniai ir įspėjančiai paspaudė Don Camillo kairiojo bato smaigalį, po kuriuo tūnojo jautriausioji nuospauda. Jeigu ir automato vamzdis būtų buvęs įremtas į pilvą, Don Camillo nebūtų tylėjęs. Tačiau kulnis į taip kietai blogo oro ir biaušaus kelio išbandytą nuospaudą buvo tikra beprotėybė. Galima savo dvasia priešintis barikadoms, bet ne nuospaudoms.

Don Camillo nutraukė savo ofenzivą.

Dulkės leidosi ant grindų. Draugas Oregovas stovėjo išsižergęs viduryje salės ir dalino staigius, nedviprasmiškus įsakymus.

Buvo atnešti mediniai ožiai ir sunkvežiminių sienos, ir iš jų pastatytas ilgas stalas. Po to sandėlininkas atnešė audeklą rietimą, ir taip stalas gavo staltiesę.

Milžiniška krosnis jau skleidė malonią šilumą. Buvo parūpinta dar daugiau lempų ir liktarnų. Jas sekė lėkštės, šaukštai, stiklinės.

Tik dabar draugas Oregovas pagaliau atkreipė savo žvilgsnį į "išrinktųjų" grupę, kuri dulkėmis apnešta stovėjo kertėje, ir tuojau suvokė situaciją. Įsakymas! Ir po kelių minučių pasirodė trys merginos su stiklinėmis ir bonkomis.

Dviejų degtinės ratų pakako, kad išrinktųjų sielose vėl atstautų tikėjimą galutine socializmo pergale. Išskyrus, žinoma, Don Camillo, kurio sieloje degtinė tik pažadino apsnūdusias idėjas.

Alkis, kuris kūrė visų skilvius, buvo tikrai komunistiškas. Vos tik ant stalo galų gale pasirodė garuojančių kopūstų dubuo, Peppone ir jo ištikimieji paleido džiaugsmo šūkį ir godžiai griebė šaukštus. Jiems pagaliau pasisotinus, draugas Oregovas išreiškė savo apgalvestavimą dėl tiekios nesėkmės, kurios juos buvo ištikusios.

Don Camillo tą dieną buvo tiesiog šetoniškoje nuotaikoje. Nedelsdamas nė sekundės jis atsakė:

--Mes dėl tų įvykių esame labai laimingi, nes turėjome progos iš draugo Oregovo pasimokyti, kaip komunistinis valdininkas turi elgtis netikėtose situacijose. Pas mus, namie, senas priežodis sako, kad savininko akis padaro ir kuiną riebę. Čia, automatizacijose ir socialinės lygybės eroje, kur nėra nei arklių, nei savininkų, turėtų tas priežodis kitaip skambėti: partijos akis pasotina draugus.

Draugui Oregovui ta kalbėlė neblogo patiko, ir jis, susidauždamas stiklais, buvo regimai susijaudinęs.

Būdamas komunistiniu deputatu, partijos valdininku ir kelevių grupės vadovu, Peppone visada su savimi nešiojosi storą

odinį portfelį, kuriame buvo laikomi svarbūs ir net slapti dokumentai. Valgydamas jis pasistatė portfelį ant grindų, prieš savo kojos. Tas davė progos draugui Don Camillo jį nutaikytą akimirka atidaryti, jame pasirausti ir konstatuoti, jog jo dugne būta paslėptos konjako bonkos ir gražaus salami gabalo.

Kad kažkas netvarkoje, Peppone pastebėjo tik tada, kai draugė Nadia garsiai paskelbė, jog draugas Oregovas iš visos širdies dėkojantis draugui senatoriui už gražią dovaną tačiau ją priiman tik su viena sąlyga, kad jie būtų padalintos visiems čia esantiems.

Dovana, būtent, susidėjo iš draugo Peppones konjako bonkos ir salami gabalo.

--Drauge, --pasakė jam Don Camillo, vėl sėsdamas šalia jo, --tavo idėja buvo tiesiog nuostabi. Ir antroji --vieną degtinės ratą apmokėti tau dar likusiais rubliais --taip pat rodo tavo esant tikrą džentelmeną.

Peppone niūriai į jį pasižiūrėjo.

--Dar nevakaras, --sumurmėjo jis. --Iki Italijos dar tolimas kelias.

Draugas Oregovas sėdėjo ilgo stalo gale. Jo dešinėje sėdėjo kolchozo pirmininkas ir politinis sekretorius, kairėje -- draugė Nadia Petrovna, kurios kairėje buvo įsitaisęs draugas Capece Salvatore. O tojo kairėje sėdėjo giliai susikrimtęs draugas Nanni Scamoggia, kurį nuo gražiosios Nadios atskirti pirmajam buvo pasisekę gudriu manevru.

Konjakas ir salami, kaip buržuaziniai produktai, parodė sentimentalų ir statinių tendencijų, visą vakarą pasilikdami draugo Oregovo ir jo kaimynų artumoje. Čia tie jautrūs suvėrimėliai ir baigė savo gyvenimus.

Drauge, --staiga prabilo draugas Capece Salvatore, savo žvilgsniu rydamas gražiąją Nadiją, --aš galėčiau pasakyti dar geresnę kalbą, negu draugas Tarrocci, jei tik turėčiau gitarą.

Draugė Nadia pusbalsiu pasitarė su kolchozo pirmininku, ir niekas nepastebėjo, kaip jis atsistojo ir dingio; balsų klegesys, kaitra, degtinė, konjakas ir cigarečių dūmai buvo sukėlę nuotaiką, panašią į romiečių "caciara" (vyno ir sūrio šventė). Tačiau, kai vyrukas grįžo atgal, visi atkreipė dėmesį: šūksnis, kurį paleido draugas Capece, nebuvo labai žmoniškas:

--Gitaaraaaa!

Tifozo kolchozas neturėjo nė vieno besisukančio motoro, tačiau turėjo gitarą, kuriai netrūko nė vienos stygos. Ir be to, jis turėjo armoniką su prie jos priklausančiu muzikantu.

Draugui Capece Salvatore pasigriebus gitarą ir tebederinant jos stygas, kolchozo pirmininko atsigabentas vyrukas pradėjo lengvą maršą.

Iš dumplių išsprūdo toks užu

širdies griebias garsas, kad net

Mūsų bičiulis kompozitorius John Bovicchi

Sakoma, kad lengva draugą prarasti, bet labai sunku naują įsigyti. Mums, kurie sukinėjames Bostono kultūriniame gyvenime, kažkaip netyčia su komp. John Be-

tais. Žinoma, skaičiau lietuviškai ir tokioj auditorijoje, kur mūsų kalbos niekas nesuprato. Bet pagyrimų liet. kalbai buvo nemažai, o viena elegantiška dama pris-

40 opusų — 40 atskirų muzikos veikalų. Jis komponuoja kamerinę, simfoninę ir vokalinę muziką.

Savo stilium ir forma John Bovicchi yra modernus kompozitorius su polinkiu į muzikinį ekspresionizmą ir impresionizmą. Tačiau jo kūryba yra individuali ir savaiminga, kupina ritminio ir melodinio spalvingumo. Savo širdim jis yra muzikas idealistas, iš tolo nesileidžias į bet kurį pigų efektą. Tai gryniosios ir tyrosios muzikos kūrėjas.

Dar neseniai The Christian Science Monitor kritikas Harry Rogers apie jį taip rašė: "Mr. Bovicchi rašo poetiniame stiliuje, kuris yra griežtai nūdieninis. Jo melodijos skamba kaip Mrs. Forber poezija; jis sugeba duoti tokią kokybę disonansų, kuriuos galima melais pavadinti".

Kompozitorius John Bovicchi

vicchi teko susitikti ir susibūti. Gal ne taip reikšminga, kad mes jį pažinom ir pamilom, bet tikrai idomu, kad jis lietuvių tarpe rado tokių bičiulių,

kuriems ištisė ranką ir atvėrė širdį. Bene pirmasis, kurį ši maloni dalia paglostė, yra mūsų komp. Jeronimas Kačinskas. Vėliau ir daugiau tokių atsirado, kaip komp. Julius Gaidelis ir šių įspūdžių rašytojas.

Komp. John Bovicchi yra mielas, nuoširdus ir simpatingas vyras. Nuo mūsų jis skiriasi ypač tuo, kad yra nepaprastai veiklus, judrus ir energingas. Savo veiklos ratan jis įsuko mūsiškius Gaidelį ir Kačinską, nuolat sudarydamas progą tai šen, tai ten jų kūrinius pademonstruoti. Taip jie skraidė iš vieno Bostono krašto į kitą, vis surengdami tai koncertą, tai muzikos ir literatūros popietę. Pav., balandžio 10 d., Cambridge'o Civic orkestras atliko J. Kačinsko simfoninį kūrinių, pačiam autoriui diriguojant. Man pačiam jau porą kartų teko dalyvauti, tokio pobūdžio popietėse ir skaityti savo eiles drauge su Bostone žinomais amerikiečių poe-

pažino, kad daug ką supratau, nes pati esanti lietuvi.

Komp. John Bovicchi šiuo metu jau turi 38 m. amžiaus. Jo tėvas buvo statybų rangovas, todėl norėjo, kad sūnus būtų inžinierius ar architektas. Jonas pakluso tėvo valiai, įstojo į plačiai žinomą M. I. T. (Massachusetts Technology Institute), studijavo inžineriją. Būdamas 22 m. amžiaus, jaunas inžinierius buvo pašauktas į kariuomenę ir kaip braižytojas dirbo Laivyno žinyboje. Jis yra ir antrojo Pasaulinio karo dalyvis, ištisus 4 metus tarnavęs Inžinerijos korpuse, tik 1946 m. paleistas į atsargą leitenanto laipsny.

Karo metu daugiausia buvo Pacifike, ten matė daugiau juodų, negu saulėtų dienų. Išėjęs atsargon, bent porą metų jis dirbo kaip inžinierius, bet vieną sykį pasiryžo tuos darbus mesti ir pasižvesti tik muzikai.

1952 m. jis baigė Naują Anglijos Muzikos konservatoriją, po to kurį laiką studijavo kompoziciją Harvardo Universitete, kur jo mokytoju buvo žinomas kompozitorius Walter Piston. Taip, berods, vidaus balso šaukiamas, inžinierius tapo kompozitorium.

John Bovicchi muzikos mokėsi iš mažens. Teturdamas tik 15 metų, jisai jau buvo pradėjęs komponuoti. Dabar jis jau turi sukūręs

Mums ypač įdomu tai, kad komp. John Bovicchi 40-sis opus yra lietuviškas — trys dainos, kurių tekstai yra Stasio Santvaro. Dainos tikrai įdomios ir originalios. Kadangi mūsų dainininkai nuolat skundžiasi, kad mažą tėra liet. originalių dainų, tai šias jie tikrai galėtų įtraukti į savo repertuarą. Reikia manyti, kad liet. dainininko ar dainininkės atliekamos, jos tikrai suskambėtų savo pilnu grožiu.

Komp. John Bovicchi dalyvauja visoj eilėj JAV muzikos organizacijų. Pats jis yra pirmininkas Institute for Progress in Music, Inc. 1959 m. Amerikos Meno ir Literatūros Akademija jam paskyrė 1500 dolerių premiją, "pripažindama jo kūrybinį įnašą į muzikos meną". Mes žinom, kad jo kūrinius jau spausdina Oxfordo Universitetas Anglijoje. Taigi komp. John Bovicchi jau yra prasimušęs į platesnį muzikos kelią JAV. Jo bičiuliai lietuviai nuoširdžiai linki, kad jo kūrybinis genijus suskambėtų pačiomis d o miausiom kompozicinio meno varsom.

Iš tikro, labai malonu bičiulių tarpe turėti komp. John Bovicchi. Jam patinka lietuvių kalba, jam patinka lietuviai. Gal ir mes jo nepavilsim nei savo būdais, nei kūrybinėm pastangom. Jis mums yra tikrai mielas ir brangus žmogus. St. S.

Mokyklos negali veikti
be jūsų paramos
BALSUOKITE UŽ CLEVELANDO VAIKUS

Atžymėkite savo "X" UŽ abu

School Levies

ISSUES 2 IR 3

PRIMARY ELECTION, TUESDAY, MAY 3

Issues 2 ir 3 yra remiami

CITIZENS LEAGUE
CLEVELAND AREA CHURCH
FEDERATION
CLEVELAND AFL-CIO
CUYAHOGA COUNTY
DEMOCRATIC ORGANIZATION
REPUBLICAN PARTY LEADERS
CLEVELAND PRESS

Citizens Committee for Better Schools

722 The Arcade
Cleveland 14, Ohio

MRS. RICHARD J. POWELL, Chairman
T. W. WALTERS, Treasurer

ATLYGINK GERĄ PATARNAVIMĄ

Perrink
JOSEPH M.
SWEENEY
SHERIFF
DEMOCRATIC PRIMARIES
May 3rd, 1960

X JOSEPH M. SWEENEY

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,
lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

(Bus daugiau)

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Jaunieji menininkai ateina

Šiandien jau pradėdame skelbti tuos jaunuosius menininkus-dainininkus, smuikininkus ir baletu šokėjus, kurie įsiregistravo dalyvauti gegužės 14 d. rengiamam konkurse. Kiek jų tikrai bus, dabar dar sunku pasakyti, bet ir iki šiol įsiregistravusieji jau sako, kad visose šakose varžybos bus rimtos, įdomios ir patrauklios.

Esame prašyti, kad registravimosi laiką pratęstume, nes kai kas dar nesuskubo nuotraukų pasidaryti, arba kitų reikalų susitvarkyti. Tą prašymą patenkiname ir registraciją pratęsiame vieną savaitę — iki balandžio 30 dienos. Daugiau registravimosi laikas nebus pratęstas, ir visi apie dalyvavimą konkurse turi laiku pranešti.

Praėjusiais metais, kada pradėjome planuoti jaunųjų dainininkų konkursą, buvo susilaukta ir tam tikro skepticizmo. Girdi, kas čia dalyvaus, kiek mes čia jų priaugančių dainininkų turime. O įvykęs konkursas net ir visus lauktas viltis prašoko. Pasirodė, kad turime, kad rimtai dirbanti jaunoji karta tikrai verta iškelimo ir paramos. Ji verta daug didesnio dėmesio, negu iki šiol rodėme.

Vėliau, kada konkurso laimėtojos pasirodė Detroit, Chicagoje, Philadelphijoje, susilaukėme ir daug didesnio pritarimo, kad konkurso apimtį reikia plėsti, nes ir kitų meno šakų talentus reikia kelti. Pirmiausia, padėti prisiskinant platesnį kelių mūsų pačių visuomenėje, o vėliau ir didesniems užsimojimams talkinti.

Šiais metais toks konkursas jau daug platesnis. Be dainininkų, dalyvaus dar smuikininkai ir baletu šokėjai. O kitais metais, jei tik visi sumanymai pildysis, jau turėsime tokią jaunųjų šventę, kurioje pasireikš ir dar kitų šio meno šakų talentai.

Savaime suprantama, kad Dirva vien savo pastangomis ir ištekliais to negalėtų įvykdyti. Gražios talkos sulaukėm pirmąjį konkursą rengdami, sulaukiame dabar, sulauksim ir ateity. Sulauksim, nes yra organizacijų ir asmenų, kurie plačiai mato ir giliai jaučia. Jie visad pasiryžę jaunimui talkinti, jį iškelti ir padrąsinti.

Praėjusiais metais, kada nuskambėjo įvykusio konkurso gražūs atgarsiai, iš nedalyvavusių buvo lyg ir gailėtis išgirstas: kodėl mes ten nebuvo. O kurie nebuvo, vertai gailėjosi. Gailėjosi, nes varžybų koncertas buvo toks patrauklus ir intriguojantis, kad apie jį užteko kalbų net kelioms savaitėms. Ir dabar dar visos varžybų smulkmenos atsimenamos.

Mes iš anksto prašome tos klaidos nepadaryti šiemet. Visi dainos, smuiko ir baletu meno mylėtojai, visi jaunimo gražių pastangų rėmėjai, o pagaliau visi lietuviai, tą dieną turi būti varžybų koncerto salėje. Jaunieji menininkai ateina, reikia ir mums gausiai ateiti. Viena, kad gausiu dalyvavimu talkinate rengėjų didelėms pastangoms, o antra — gaudami balsavimo teisę, padėdat išrinkti geriausius tų šakų jaunuosius menininkus.

Varžybų koncertui laikas parinktas toks, kada jau iš visų vietų, net ir tolimesnių, nesunku Clevelandą pasiekti. Būtų džiugu, kad ne tik Ohio lietuvių kolonijų gyventojai tuo domėtusi, bet jį nemažai būtų iš Michigano, Illinois, Pensilvanijos ir kitur.

Na, o dabar, kiekvienam Dirvos numeryje sekit, kas tame konkurse dalyvauja, kuriame ir jūs turite dalyvauti.

B. G.

NETIKĖS PALYGINIMAS

Vienybės redaktorius, teisingai Maskvą, Leningradą ir Vilnių išvykusį New Yorko ALTO pirmininką A. Varną, palygino jį su B. Paprockiene ir net prikerė jai kažkokios organizacijos pirmininkės titulą, kurio ji niekad nei neturėjo.

Nesu pasiryžęs čia ginti B. Paprockienę, bet noriu tik patikslinti.

B. Paprockienė yra Amerikoje gimusi pilietė ir jai nereikėjo pasirašyti 96-to paragrafo, atsisakant sovietų pilietybės. Ji ne tik politinė, bet nei jokio visuomenės veikloje nedalyvauja. Išvyko tik aplankyti senus, ligotus, neseniai operuotus tėvus. O tuo tarpu Varno kelionės tikslas visai neaiškus.

Vienybės klaidingomis informacijomis maitinami ir kiti laisraščiai, tačiau komunistinė Vilnis tas dvi keliones labai aiš-

kiai skiria. Išskeldama Varną, kaip ALTO pirmą, ir demokratų vado didelį protingumą, nei kiek neskiria reikšmės B. Paprockienei.

Ne naujiena, kad Vienybė, liaudiškai tarant, pati apmeta pati ataudžia ir vis... už pinigą... J. Ruibys, N.Y.

ABC MOKYTOJO "MOKSLAS"

Vyt. Meškauskas, kuris save laiko žurnalizmo ABC mokytoju, vėl susimovė. Jo straipsnis Vienybėje "Kodėl pamiršote mane?" — yra tik ieškojimas už save kvailesnių. Jisai išsiirigolina prieš Izb. Motiekaitienę, kaip vienakį milžiną, piktą, nesiprausęs, šeriais apsaugęs. Atrodo, griebis dantimis, stvers už padalkų ir... solistės vietoj liks tik šlapia vieta.

ABC mokytojas, suktai, čigonaiškai, lyg vištelę užuosdamas,

aiškina net persikreipęs ką Draugas išbraukė, o Dirva paliko Motiekaitienės rašinyje. Vyt. Meškauskas užsispyrė būtinai įkalbėti sol. Stempužienę ligą...

Izb. Motiekaitienės atsiliepi-mai apie Trubadūro operos lietuviškuosius spektaklius, kad ir atsižvelgiant į nepalankias tokiame darbu sąlygas, vis dėlto yra teisingi. Tai jokia pikta ar subjektivi kritika, o tik kuklios pastangos išvesti lietuviškų parengimų lankytoją iš kvailių pagnirkių ir tuščiažodžiavimo balos. Turėtų baigtis visokie čia-lit-lia mūsų kultūriname gyvenime.

B. Beržinis, Chicago, Ill.

ALT CENTRO VALDYBA DAR NEPASISAKĖ...

ALT Centro Valdyba savo žodžio Lituanus rėmimo reikalu dar nepasakė: jos paskutinis posėdis, ALT Vykdomojo Komiteto sukvietas, įvyko sausio 15 d. Ar tą reikalą svarstė pats Vykd. Komitetas, — man nežinoma.

Lituanus žurnalo, — to puikaus ir Lietuvos labai naudingo bei reikšmingo žurnalo, — rėmimo klausimas iškils, manau kitame Centro Valdybos posėdy, kuris jau ne už kalnų.

Pažymėtina, kad per paskutinį ALT suvažiavimą (p.m. gruodžio mėn. 12-13 dd, New York) buvo išsiaiškinta, kad Centro Valdyba yra vyriausias ALT organas (aišku, kada nevyksta pats suvažiavimas).

Mintis, kad gal ALT skyriai galėtų Lituanus paremti, nėra nauja: dar 1957 m. Chicago Lietuvos Taryba (teko garbė jai tada vadovauti) pralaužė pirmuosius ledus ir Lituanus reikalamas paskyrė 100, dol. Šia ČLT auka ir vėliau gyvu žodžiu raginau Lituanus redaktorių atkreipti didesnę dėmesį į ALT skyrius: jie savo kasose tokiame reikalui visada gali rasti lėšų ir parodyti Lituanus reikšmės supratimą.

Teodoras Blinstrubas, ALT Centro Valdybos narys

P.S. Šis laiškas — paaiškinimas į Dirvos balandžio 8 d. laišką "Neduođa Centras, gali duoti skyriai".

Pavojinga tyla

HENRIKAS ŽEMELIS

Mūsų veiksmų neveiklumas yra vertas didesnio dėmesio, negu paprastas nusistebėjimas, ar retkarčiais pasigirstą paraginimo balsai. Tai įdomi psichologinė būsena, visais atvejais skirtinga nuo įprastų visuomeninio gyvenimo dėsnių. Greičiausia atsiradusi dėl priešingų interesų ir dviejų skirtingų kartų konflikto ir nuolatinės kovos rasti atspirties tašką tarp prarasto ir naujai nesurasto tikslo.

Prieš keletą metų laikraščiuose buvo prirašyti ištisi tomiai apie tą mūsų neveiklą, neatliktus arba chroniškai blogai atliktus darbus, pasenusius metodus, kai kurių kvailą užsispyrimą ir dar kvailesnį emigracinį nusipolitikavimą. Be suprantamo tuščiažodžiavimo, kuris mūsų lygio polemikose neišvengiamas, buvo pasakyta daug karčios teisybės ir pasiūlyta labai realių minčių tiems visiems plyšiams užtaisyti.

Koks gi buvo tuo laiku mūsų veiksmų reagavimas? Paprastas ir labai panašus į dabartinį Fidel Castro atsakymą savo kritikams — visokie neklaūzados ir fašistiniai triukšmaujai ir trukdo veiksmų darbą bei normalų demokratinį institucijų veiklą, yra ardomas vieningumas, mes turime tautos pavidimą, rašome memorandumus, važinėjame į Washingtoną ir, kad viskas būtų vaizdžiau, baigdavosi sakiniu — tai tautos priešų darbas.

Po to ilgo šaudymosi už-

ėjo dar ilgesnė tyla. Tylėjo veiksniai, tylėjo ir tie įvairiai pravardžiuojami nepatenkintieji. Atrodo, jog turėjo atsirasti puiki dirva pozityviai veiklai, to bent logiškai turėjome tikėtis. Beje, mūsų tarpe atsirado pačių sukurtas tylos šamokslas, daug pavojingesnis už aną triukšmingąjį, nes jis palaipsniui visuomenę nu-teikia apatijai, neveiklai ir nesidomėjimui jokiais lietuviškais reikalais. Tiesa, anksčiau ir dabar girdime atskirų balsų, kad mums nepatinka ginčai, kritika, kaip ir šio laikraščio skaitytojų skyruije kartais koks nors užsnūdes pilietis sušunka — man patinka Dirva todėl, kad ji vengia polemikų. Ką tai reiškia? Tai reiškia savęs laidojimą, prieš mirtį, stovintis vanduo, lietuviškame kaime pelke vadinamas, tai visuomeninė anemija.

Gyvas žmogus, gyva visuomenė turi nuolat nerimti, nestovėti vietoje, ieškoti naujų kelių ir priemonių, diskutuoti, ginčytis, nes tik iš to ir gimsta nauji sumanymai, naujos idėjos — čia ir yra pati pagrindinė demokratinio proceso žymė. Tik per laisvą nuomonių pasikeitimą, laisvą spaudą ir kritiką reiškiasi demokratijos stiprybė. Čia gali būti skirtingų nuomonių dėl to demokratinio proceso lygio, bet ir pats W. Churchill yra pasakęs, kad demokratinė santvarka yra pati blogiausia, jei nekalbėti apie diktatūrinius režimus.

Tačiau mūsų atveju yra kita blogybė, ir triukšmaujant ir tylint rezultatai vienodi — niekas niekur nesidaro. Šiais metais, pvz., du reikšmingi įvykiai buvo verti ypatingo veiksmų dėmesio ir gerai paruošto plano, tai Žalgirio sukaktuvės ir bolševikų ruošimasis paminėti Lietuvos pavergimo dvidešimtmetį. Vieni ir kiti darys propagandą, ypač bolševikai norės įrodyti pasauliui Lietuvos džiaugsmą ir norą likti komunistinėje vergijoje. Iš mūsų pusės kol kas nieko nesigirdi. Geriausiu atveju, koks nors veiksnys išleis "atsišaukimą i tautą" ir paragins tautiečius tuos įvykius paminėti parapijų salėse. O jeigu būtų išdirbtas planas ir tam pradėta rimtai ruoštis mažiausiai prieš metus laiko — galima būtų rasti būdų ir priemonių tą bolševikų melą nustelbti ir Vakary pasauliui dar kartą priminti tikruosius lietuvių tautos siekimus.

Arba vėl. Kadaise žvali, gyvai reaguojanti ir kovojanti visuomenė, ilgai nusistėmusios emigracijos veiklama, pradeda pamažu keisti veidą. Chruščiovo šypsniarai ir kai kurių varžytų atleidimai ar vienos ar kitos žmonos ar motinos atvykimas sudaro įspūdį, lyg Lietuvoje iš tikrųjų prasidėjo naujas gyvenimas. Šis mūsų atspaurumo silpimo procesas gali ateity dar labiau sustiprėti

ir mūsų visuomenę dezorientuoti. Vėl kažkas turi visa tai permatyti ir vadovauti...

Neseniai šiame laikraštyje buvo paklausta: ką darot, veiksniai? Man atrodo, prie to paklausimo reiktų pridėti štai ką: ar neatsiras tiems visiems veiksniams kada nors tautinės savigar-

bos susiprasti ir apsispręsti, arba mes einame su gyvenimu, kovojame, ieškome naujų idėjų ir tikrai vadovaujame, arba laisvu noru pasitraukiame į pensiją ir savo draugų ratelyje pasakojame prisiminimus apie praeitį, nes ši besitęsianti tyla ir neveikla yra aiškus ženklas prieš audrą...

BALSUOKITE PRIEŠ

The Cleveland School Board's Fantastinį Tax Levies Gegužės 3 dieną!

PRAVEDIMAS ŠIŲ PAPILDOMŲ TAKSŲ PAKELTŲ JŪSŲ MOKESČIUS DAUG DAUGIAU, NEGU BET KADA BUVO CLEVELANDO ISTORIJOJE!

Balsuokite PRIEŠ šį projektą! Jis pakels jūsų mokesčius 1961 16%, o 1962 m. 19%!

(The Federation of Realty Interests visada remdavo geras švietimo programas ir jas toliaus remis, bet dabar yra įsitikinę, kad \$36,800,000, kurių nori School Board, yra tikrai per trumpą laiką perdaug).

Federation of Realty Interests

Henry DuLaurence, Pres.

788 Union Commerce Bldg.

Perrinkit JUDGES

WALTER T.

KINDER

and

FRANK J.

MERRICK

Judges of Probate Court

"EXPERIENCED"

DEMOCRATIC PRIMARIES — MAY 3, 1960

ATLYGINKITE VIESĄ PATARNAVIMĄ

Mes, The County Recorder's Office darbininkai ir Cosmopolitan Citizens Committee nariai, raginame visus savo draugus PER-RINKTI...

FRANK S. DAY

COUNTY RECORDER

Estelle Baskin
Harry Burger
Mary Buelow
Otto Butcher
Alex Carlino
Rose Cotone
Frank Cushion
Vincent Danielski
Theresa Falsone
Carol Farinacci
Margaret Hegedus
Helen Jordan
Jewel Karpinski
Willard Klinite
Irene Kompare
Miriam Levoff

Elsie Lopez
Anthony P. Lysowski
Chester Mierzejewski
Anna Mokris
Josephine Olbrys
Margaret Petitti
Ann Pope
Evelyn Prusak
Raymond Rutkowski
Elinor Sindyla
Clara Smith
Margarete L. Stevens
Mary Tath
Grace Tremaglio
Irene Vavrek
Alex Zachar

Mr. Day, senas demokratas, jau yra jūsų County Recorder 8 metus. Jis turi patyrimo! Jis administruoja ofisą ekonomiškai! Jo šūkis yra duoti publikai efektyvų ir mandagų patarnavimą!

PRAŠYKITE DEMOKRATŲ BALLOT
Balsuokit už
COUNTY RECORDER

X FRANK S. DAY

Anthony P. Lysowski, Campaign Mgr.

Visais apdraudos reikalais,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

Paulina

Mozuraitis-Bennett,
HI 2-4450

* aktualu + idomu + aktualu + idomu + aktualu *

Kaip gaunama natūralinė ir dirbtinė guma

②

Pranas Joga

Norint geriau suprasti padangas, reikia atskirti pažvelgti į medžiagas, kurios naudojamos padangų gamyboje. Pirmiausia minėtina guma, kuri skirstoma į natūralinę ir dirbtinę.

Sakoma, jog Kristupas Kolumbas, grįžęs iš antros savo kelionės, stebėjosi Haiti salos gyventojais, kurie pasidarę sviadinį iš medžio žaidė. Visų nustebimui sviedinys atšokdavo nuo žemės.

Tačiau nė vienas iš Kolumbo draugų nesuprato gumos. Tik žymiai vėliau buvo susidomėta guma, nors niekas nežinojo, kaip ją panaudoti, nes vasarą guma pasidarydavo minkšta ir lipni, o žiemą priešingai—kieta ir trapi.

1839 metais Karolis Goodyear atsitiktinai pastebėjo, jog gumą galima padaryti pastovia, kai ji, sumaišius su sulfuru, pakaitinama. Tuo pačiu metu bandymus su guma darė anglas Tomas Hancock. Jis padarė daug išra-

direktorių. Tuo metu pagrindinė Malajų pramonė buvo arbata. Kai Ridley pasiūlė sodinti gumos medžius, tai daugelis manė, jog jis yra nepilno proto. Tačiau jau 1911 metais Malajai buvo vienas iš pirmųjų gumos gamintojų. Šiuo metu Malajai pagamina apie 700,000 tonų per metus arba vieną trečdali visos natūralinės gumos. Apie pusę medžių priklauso vietiniams gyventojams, gi likusieji priklauso didžiosioms gumos įmonėms. Pastarosios kreipia ypatingą dėmesį į planingą gumos derliaus padidinimą.

Dar visai neseniai iš vieno akro plantacijos buvo gaunama per metus apie 500 svarus gumos. Tiksliau pasakius apie 5-6 svarus gumos iš vieno medžio, arba vidutiniškai apie pusę uncijos iš vieno syvų tekimo. Kadangi syvų surinkimas yra atlieka-

vų kiekį ir tuo pačiu nepakenkia gumos kokybei. Šiuo metu iš kai kurių plantacijų gaunama net iki 2,000 svarų gumos iš vieno akro.

Gumos rinkėjai keliai labai anksti rytą, nes gumos syvai teka, dienos karščiui neprisidėjus. Jie yra panašūs į pieną ir paprastai susirenka medžio žievėje. Specialiais peiliais padarius žievės paviršiuje įpivimus, nulupama plonytė žievėlė. Šis darbas reikalauja prityrimo, nes neatsargus, pergilus piūvis gali sunaikinti medį. Susirinkę syvai teka į mažą dubenėlį. Pats syvų tekėjimas tęsiasi apie 2-3 valandas. Per tą laiką darbininkas baigia žievės aplūpinimą ir pradeda syvų surinkimą, supilstydamas į kibirus, kurie gabenami į surinkimo punktus.

Per metus Malajose surenkama apie 400 milijonų galionų gumos syvų, kurie vėliau paverčiami į gumą arba eksportuojami skystame pavidale. Patys syvai savyje turi apie 35% gumos. Norint eksportuoti skystame pavidale, centrifugavimo pagalba gumos kiekis yra pakeliamas iki 60%.

Visame paruošime yra svarbu išlaikyti švarą, nes bakterijų kiekis yra panašus į pieną esantį. Priešingu atveju prasideda rūgimas, kurio pasekoje atsiranda acto. Norint apsaugoti nuo rūgimo, pridedama apie 0,2% amoniakos, boro rūgšties ar kitų chemikalų, kurie didesniais kiekiais panaudoti, blogina gumos rūšį arba turi kitų nepageidaujamų pasekmių.

Didžiausia dalis syvų yra perdirbama į gumą ir tik tada eksportuojama. Surinkus syvus į didelius tankus, pridedama formic rūgšties, ir tuo būdu iššaukiama panaši reakcija, kaip šildant rūgusį pieną. Praėjus kelioms valandoms, guma susiformuoja paviršiuje. Tada ji nugriebiama ir suspaudžiama į 1/8 colio storio lapus, kurie džiovinami specialiai įrengtuose karšto oro tuneliuose.

Išdžiūvusi guma yra paruošoma medžio dėmeliais, kad įgautų tamtesnę spalvą, nes šiaip natūrali guma yra kiek gelsvos spalvos. Pagaliau guma suspresuojama į 75-100 svarų ryšulius. Taip parengta siunčiama į visą pasaulį.

Prasidėjus II Pasauliniam karui, natūralinės gumos šaltiniai pateko į japonų rankas, ir tuo pačiu JAV buvo priverstos ieškoti kitų gumos šaltinių. Jau 1884 metais anglas William Tilden pagamino dirbtinę gumą iš terpenino. Dvidešimtojo šimtmečio pradžioje vokiečiai pagyvin bandymus dirbtinės gumos srityje ir jau I Pasaulinio karo metu naudojo ją platesniu mastu, nors jos kokybė buvo menka. 1930 metais vokiečiai išvystė taip vadinamą Buna gumą, kuri vėliau pateko į JAV.

II Pasaulinio karo metu, įjungus gumos, alyvos ir chemines įmones, dirbtinė guma buvo pradėta gaminti dideliais kiekiais. Veik nežinoma dirbtinės gumos pramonė išaugo į didžiulį milžiną. Šiandien dirbtinė guma vis daugiau ir daugiau pradeda pavaduoti natūralią gumą, kurios vis jaučiamas trūkumas.

Visai natūralu, kad dirbtinės gumos įmonės yra susisipietusios prie naftos šaltinių Texas valstybėje, nes dirbtinė guma susideda iš trijų dalių dujų (C4 H6) ir vienos dalies angliavandenių (C6 H5 CH2). Pats dirbtinės gumos gaminimas yra labai sudėtingas. Trumpai imant—dujos sumaišomos su potassium hydroxide ir angliavandeniais. Šis mišinys, atskiestas vandeniu, prie atitinkamos temperatūros išvysto cheminę reakciją ir sudaro naujas molekulių grandines. Kai reakcija apima apie 60% skiedinio, tada pridėjus kitų chemikalų (shortstop), jungimasis sustabdomas. Šis skiedinys gumos pramonėje vadinamas "Latex". Pridėjus druskos ir acto, prasideda gumos formavimas, panašiai kaip ir natūralios gumos gamyboje. Išplovus druską, guma išdžiovinama ir supresuota siunčiama į fabri-

Malajai šiandien pasaulyje yra didžiausias natūralinės gumos gamintojas. Kasmet iš medžių surenkama apie 700,000 tonų gumos. Nuotraukoje malajietė moteris renka gumos medžio syvus, iš kurių vėliau gaunama natūrali guma.

Žalgiris ir Vilnius

J. JAKŠTAS

Šie bus bene pirmieji Žalgirio mūšio sukaktuviniai metai, kuriais tos kautynės ir mūšų spaudoj plačiai minimos. Nuolat tenka skaityti ilgesnius ar trumpesnius straipsnelius, kur pagal iš lenkų gautus duomenis nupasakojama, kaip Lenkijoje ruošiamasi tas sukaktuves minėti ir ta proga būkštaujama, jog lenkai stengsis parodyti kautynes buvus jų laimėjimu. Mūsų šaliai autoriai, priešingai, taria lietuvius, jei ne primavus kautynėse, tai bent lygiai su lenkais dalyvavus ir Vytautą joms vadovavus.

Žinoma, daugiau ar mažiau publicistiniuose straipsniuose galima tik pareikšti pageidavimą mintis be pretenzijų jas pagrįsti. Gal vien Vytauto prasikišanti, visą mūšį pranokusi asmenybė—kaip ji platiškai pavaizduota garsiajame Matėjos paveiksle—rodosi mūsų autoriams pakankamu įrodymu lietuvius, o ne lenkus lėmus pergalę.

Iš viso, mūsų autorių daugumai vadovais yra vien vadovėliškos žinios apie Žalgirį, kur jos pagal nusistojusį šabloną kartojamos. O tai visai suprantama. Juk mes neturime sava kalba dalyko monografinio tyrinėjimo, kur klausimas būtų pagal šaltinius nušviestas ir pagal istorijos mokslo kritikos reikalavimus išdėstyta. Tad reikėtų labai pageidauti, kad šiais sukaktuviniais metais būtų ir iš lietuvių istorikų pusės klausimas iš pagrindų panagrinėtas ir parodytas mūsų protėvių įnašas tai didžiai dramai Pabaltijai.

P. Ličkaus straipsnis "Laiko nedaug, o reikalas skubus", (Dirva No. 34, 1960, 3, 21) dokumentuoja lietuvišką susirūpinimą dėl lenkų ignoravimo mūsų įnašo į pergalę. Autorius pabrėžia ypatingą momentą prieš pat mūšį, kur kryžiuočių pasiuntiniai atnešė du kardus, vieną skirtų Vytautui, kitą Jogailai.

Laikantis arti šaltinių, iš kurių ši žinia imta, autorių tektų kiek pakoreguoti. Bent trys šaltiniai (Dlugošas, Posilgė ir nežinomas lenkas autorius rašo, vad. Cronica conflictus) sutartinai liudija, kad du didžiojo kryžiuočių maršalo pasiuntiniai atnešė kardus prieš pat mūšį—kada jau kariuomenė buvo išrikiuota—karaliui Jogailai. Bet karalius suprato, kad vienas kardų skiriamas Vytautui, ir jis tuojau per pasiuntinį kvietė jį atvykti, ir jis—pagal Cronica conflictus—atvyko. Tačiau Dlugošas, (Hist. Pol., XI, 251) kalba: "Kadangi skuba mūsų ir jo (Vytauto) trifulsas, tvarkant savas gretas, su laikė jį kvietiti, tai karalius išklause prisijutusių heroldų". Tad maršalas pripažino esant

valstybių, kurios išėjo į kovą su bendru priešu.

Dvilypė Lietuvos-Lenkijos sąjunga dokumentuojama dar kitu įspūdingu Jogailos mostu, prieš pat duodant kovos ženklą. Štai nežinomas minėtos "Cronica conflictus" autorius pasakoja, jog Jogaila, "paklęs nuo maldos" ir davęs kariuomenei paskutinius įsakymus, paskelbė du kovos šūkius (verba proclamationis): "Krakow" ir "Wilno". Taip tie žodžiai užrašyti lenkiškai lotyniškame tekste (Script. rer. Pruss. 3,436).

Galimas daiktas, kad autorius bus užrašęs tuos lenkiškus žodžius taip, kaip Jogaila juos tarė (nors jis lenkiškai ir nemokėjo). Mūsų reikalui svarbu pažymėti, kad jis duoda savo kariams ne vieną kovos šūkį (kaip būtų įprasta), bet du, ir kiekvienas jų reiškia sostinių vardus.

Tad artima ir patikima būtų išvada, jog vieną šūkį Jogaila taikė lenkams, o kitą lietuviams. Taip mano, pvz., C. Krollmann gražiai parašytoj monografijėlį (Die Schlacht bei Tannenberg, 1910, p. 19). Tačiau "Cronica conflictus" tekstas, vienintelis Jogailos šūkių liudininkas, leidžia kitaip samprotuoti.

Pagal šį liudijimą, Jogaila, dar prieš paskelbdamas kovos šūkį ir net maldos nenutraukęs, siuntė pasiuntinį pas Vytautą. Jis kreipėsi į savo "brangųjį brolių", paragindamas būti pasirėngusiu kautynėms ir liepti pasirošti savajai kariuomenei. Tik po to jis išėjo į savus karus ir jiems paskelbė minėtus šūkius.

Atrodo, Jogaila lietuvių kariuomene nesirūpino, ją visai patikėjęs Vytautui. Nepaprastai jūdrus, ekspansyvus, kupinas iniciatyvos ir beribės energijos Vytautas nepaliko vietos Jogailai įsiterpti tiesiog į lietuvių eiles su savomis direktyvomis. Čia Lietuvos D. K. visiškai šeiminkavo. Jis net švaistėsi ir lenkų gretose, kaip liudija Dlugošas.

(Nukelta į 6 psl.)

NEITIKĖTINA, BET TIESA...

* Tarp Lenkijos ir Anglijos prasidėjo įdomūs mainai. Ne mašinos ar maisto gaminiai, bet meilė... Lenkija, kuri turi 1,300,000 moterų daugiau negu vyrų, sugalvojo eksportuoti sužieduotines į Angliją, kur gyvena labai daug viengungių lenkų, nenorinčių tuoktis su anglėmis. Gomulka ir Macmillanas sutarė, kad Anglija be klitčių išleis lenkes, norinčias ištektėti, o Varšuvos vyriausybė nedarys jokių sunkumų joms išvažiuoti. Anglijos vyriausybė leidžia lenkėms gyventi 2 mėnesius, kad galėtų susirasti jaunikį, o jei jos širdis susivyruoja tarp dviejų kandidatų, vizą pratęsia dar viename mėnesiu...

* Chruščiovas sovietų rašytojams patarė: "Rašytojo darbas gali būti prilygintas artilerijos tolimam apšaudymui, paruošiančiom kelią savo pėstininkams. Artilerija turi tiksliai pataikyti į priešo pozicijas, bet jokių būdu nepaliesti savo žmonių".

* Prieš Velykas viena amerikiečių žaislų gaminimo firma išleido naują žaislą, kaip pačiam susimontuoti kryžių ir nukryžiuoti Kristų... Prospekte sakoma, kad tai įdomūs žaidimas netik vaikams, bet ir suaugusiems! Europoje, kur buvo bandyta šį žaislą įgauti, kilo didelis pasipiktinimas dėl tokio žaidimo su Kristaus mirtimi. Klausima, ar fabrikantai nepradės gaminti "Auschwitz krematoriumų" ir ar neišgalvos koki "rezistentų kankinimo" žaidimą? Šiais laikais, kai žmonių įprato nebegebėti įstatymų, pamokymų ir praeities tradicijų, visko galima laukti.

* Seudo Arabijos šeichas Ahmed ben Sadek, kuriam yra 96 metal amžiaus, nusipirko 493-čią žmoną...

* Naujoje "Ben-Huro" filmo versijoje galima išgirsti arabų šeichą prisiekiant pranašo Mohamedo barzdą... gimusio tik šešiais šimtais metų vėliau.

* Prancūzų žurnalas La Presse Medicale atidengia įdomią smulkmeną: žmogaus brendimas per paskutiniuosius 100 metų pagreitėjo. Pagal norvegų statistiką jei 1850 metais mergina buvo laikoma subrendusi 17 metų mažiau, šiandien ji būna subrendusi 13 metų amžiaus. Aiškinama, kad brendimą paspartino geresnis maistas.

* Londone Miss Mabel Richmond 47 metų amžiaus, pasiskundė policininkui, kad nepažįstamas vyras autobuse visą laiką į ją žiūrėjęs su blogomis mintimis žvilgsnyje. Policininkas vyrą sulaukė ir nusivare į komisariatą, kur moteriškai pakartojus kaltinimą, vyras išsiėmė stiklinę akį ir padėjo komisariui ant stalo...

* Gydytojas S., pamatęs savo sūnų Arvydą, 9 metų amžiaus, sugrįžusį iš lituanistinės mokyklos ir skaitant Lietuvos istorijos paskutiniuosius puslapius, nustebęs paklausė, ar jie mokykloje taip greitai išėjo Lietuvos istorijos kursą. "Ne, atsakė Arvydas, aš tik noriu žinoti kuo ji baigiasi!"

ELECT

GEORGE
ZIMMERMAN

JUDGE
PROBATE COURT

HIGHEST QUALIFICATIONS — CAPABLE —
EXPERIENCED — SERVED AS ACTING
JUDGE IN CLEVELAND HEIGHTS
MUNICIPAL COURT.

VOTE FOR GEORGE ZIMMERMAN
REPUBLIC PRIMARY MAY 3, 1960.

(Bus daugiau)

Spaudos apžvalga

Ukrainiečiai apie mūsų "diplomata" Korsikoje

(Spec. pranešimas iš Kanados)

Kaip žinoma prieš Chruščiovo vizitą Prancūzijoje prancūzų policija suareštavo ir išgabeno "atostogų" Korsikon kelis šimtus egzilių ukrainiečių, kroatų, čekų, lenkų, baltųjų rusų ir kitų. Jų tarpe ir porą lietuvių: vieną buvusį legionierių, gyvenantį Mulhouse, ir Eduardą Turauską iš Paryžiaus, žinoma krikščionių demokratų veikėją, buvusį Lietuvos diplomata, pasiuntinį Prahoje vėliau, karui jau einant, savotiškomis aplinkybėmis tapusį pasiuntiniu prie Tautų Sąjungos, sovietams Lietuvą okupavus. Tada E. Turauskas buvo užšauktas reikalų ministerijos politikos departamento direktorius ir viską palikęs, buvo pats pirmasis pabėgėlis iš Lietuvos (min. K. Škirpos viešu liudijimu).

Neaiškiomis aplinkybėmis patapęs pasiuntiniu Šveicarijoje ir išstūmęs iš to posto tikrą tuometinį pasiuntinį rašytoją J. Savickį, E. Turauskas vėliau visai ir įmantriai vertėsi. Po karo persikėlęs į Paryžių, aktyviai reikšias egzilių veikloje, atstovaudamas krikščionis demokra-

tus Pavergtųjų Tautų seime ir bendrai lietuvius to seimo delegatūroje Prancūzijoje, Spėjama, už tai ir pateko į "Korsikiečių" sąrašą.

Lietuvių spaudoje buvo pasirodžiusi žinia, kad Korsikoje E. Turauskas buvo išrinktas vadovu visų ten nugabentų egzilių. Tad jis veiklus, kaip visada...

Apie egzilių veikėjų areštus, kelionę Korsikon ir jų tenykštį gyvenimą plačiai rašė ukrainiečiai savo spaudoje Kanadoje, Amerikoje ir Europoje. Pranešimus iš Korsikos Kanadoje einančiam ukrainiečių laikraščiu "Novij Šliach" pateikdavo vienas iš "temtinių" O. Bojkiv. Savo įdomiuose pranešimuose jis papasakoja ir apie buvusio lietuvių "ambasadoriaus" Šveicarijoje pasirodymus Korsikoje.

Balandžio 1 d. "Novij Šliach" numeryje O. Bojkiv rašo, kad pirmiausia ukrainiečiai, o juos pasiekdamos ir kitos "ištremtųjų" tautybių grupės išsirinko savo grupių atstovus, kurie kalbėtųjų grupių vardu. Tačiau "buvęs lietuvių ambasadorius Šveicarijoje" ir vienas rusas maskolis pradėjo savintis teisę kalbėti visų "ištremtųjų" egzilių vardu. Tada esą, greit privedė prie konflikto. Visų grupių dauguma pasisakė prieš protestinio pobūdžio telegramas pasiuntimą Prancūzijos vidaus reikalų ministerijai, nenorėdama nei žemintis prancūzams, nei jų valdžios organų malonės prašyti. Betgi "lietuvių ambasadorius" rado atskirus pavienius dezorijentuotus asmenis, sutikusius su tokios telegramos

pasiuntimu. Ukrainiečių korespondentas priduria, kad prieš juos intriguojęs vienas rusas maskolis, įtikindamas "lietuvių ambasadorių", esą, tie ukrainiečiai kilę iš Galicijos, yra "separatistai" ir pan. Ukrainiečiai net buvo sušaukę visą "kazokų tarybą", sukvietę jį po vieną atstovą iš skirtingų vietų: Kievo, Odesos, Charkivo, Dnipropetrovskio ir kitų. Jokių "galicijiečių separatistų" nebuvo. Visi buvo už vieną nepriklausomą Ukrainą.

Pagaliau, ukrainiečiams tiek nusibodo šio "lietuvių ambasadoriaus" verkšlenimas sveikintais žurnalistams nevien apie sovietų pavergtų kitų tautų nelaimes, bet ir rusų tautos (tad pačios pavergėjos!) pavergimą ir kančias, jog jie pasiuntę delegaciją pas "lietuvių ambasadorių" parinkdami jį vieną tikrą "zaporožcą", vyrą "kaip ažuolą, petyrs, kaip tos durys, o raumenys plieno"... Ir tada tik "lietuvių ambasadorius" bematant sutikęs atleidyje kalbėti jau tik savo vardu.

Kitam "Novij Šliach" numeryje balandžio 4 dieną, tas pat ko-

respondentas iš Korsikos O. Bojkiv rašo, kad maskoliai, atseit, baltieji rusai, pradėjo senam lietuvių diplomatai "stavyti čerkus", ir kad toji čerkutė jį taip paveikusi, jog lietuvis kreipėsis į kroatų vienuolį Dragoną, pasiūlydamas, kad šis atlaikytų pamaldas už "labiausiai kenčiančią rusų tautą". Tai sužinoję, kiti "ištremtieji" pareiškė protestą kroatų vienuoliui ir pasakė, jog jie į tas pamaldas neateis. Kažkas painformavo Ajaccio katalikų vyskupą ir tas užraudęs vienuoliui laikyti pamaldas už "najibšį stradalnyj rosijskij narid". Patsai vienuolis buvo iškeltas į kitą vietą.

Ukrainiečius, kurie nieko bendra nenorėjo turėti su maskoliais rusais, siutino tas faktas, kad rusai emigrantai pasisako tik prieš bolševikinį režimą, bet nėra iš esmės nusistatę prieš Maskvos įvykdytus užgrobumus, tebestovi už nedalomą Rusiją, ir dabar sovietų valdomoms tautoms nenori pripažinti teisės į savo valstybių nepriklausomybę!

Visai suprantama, kad tuos ukrainiečius nemažiau siutino ir tai, kad tie baltieji rusai maskoliai rado sau sąjungininką - didžiadvasį krikščionių demokratų veikėją Eduardą Turauską, seną "lietuvių ambasadorių".

Skamba, kaip feljetonas. Bet taip įvykiai pačių ukrainiečių ir jų kanadiniame laikraštyje pasiskelbti.

K. Ž.

ELECT

DON DE ROCCO

JUDGE PROBATE COURT

V. RICKUS
PAINTING-DECORATING INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavarario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

BEFORE YOU BORROW
TO BUY A HOMEGET OUR LOW RATES
AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE
PROTECTS YOU WHEN
BUYING OR SELLING
REAL ESTATE

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių
modelių

LAKEWOOD 1-4669

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVISKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų perlaikymas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas: MArkEt 2-4867

LIETUVIŠKI SČIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

Žalgoris...

(Atkelta iš 5 psl.)

Tad iš dominuojančio Vytauto vaidmens ir paties "Cronica conflictus" teksto pirštusi prielaida, kad du šūkius Jogaila paskelbė lenkų kariams. Jis paskelbė juos saviems kariams greičiausiai iš įsitikinimo, jog betarpiškai sekančios kautynės yra dviejų sąjunginių valstybių, Lenkijos ir Lietuvos - kurių sostinės jis priminė - vieningas žygis.

Jogaila šiais šūkliais viešai deklaravo saviškiams lenkams lietuvius esant lygius jiems partnerius toj lemtingoj kovoj su bendru priešu. Lietuvos savaimingumas čia aiškiai pripažįstamas. Kaip toli atsitraukta nuo Kriavos sutarties, kur Lietuva turėjo būti įjungta į Lenkiją.

Ne kas kita, kaip Vytauto neužilstama kova, pradėta pirmiausia dėl Trakų tėvonijos, niekais pavertė Kriavos pažadą ir atstatė Lietuvą savaiminga galybe šalia Lenkijos. Jogailos Vilniaus šūkis Žalgorio grumtynių akivaizdžiai yra tam vaizdingiausias liudijimas.

KERELIS BROS.
CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS
REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA
PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF

ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą

• ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

JUS KVIETIA

SEKMADIENIUI, BALANDŽIO 24 D.,

SLOVENŲ SALĖN (6409 ST. CLAIR AVENUE)

DALYVAUJANT

LIVIJAI KASPERAVIČIŪTEI ir SAULIUI ALKAIČIUI

GRANDINĖLĖ

1. šokio, muzikos koncertui,
2. vaišėms, pramoginiams šokiams.

KONCERTO PRADŽIA 5 VAL. P. P. (PUNKTUALIAI).

(Ateisi vėliau, matysi mažiau).

Lituanui Remti ir Grandinėlės Tėvų Komitetai

JAV ir KANADOS JAUNŲJŲ DAINININKŲ, SMUIKININKŲ IR BALETO ŠOKĖJŲ KONKURSO KONCERTAS

Padžia 7 val. vak.

Rengia Dirva

Ivyksta gegužės 14 d., šeštadienį,
Slovenian Auditorium, Clevelande,
6409 St. Clair Avenue.

**Kviečiame gausiai dalyvauti Clevelando ir viso Ohio lietuvius. Taip pat laukiame svečių iš
Detroito, Pittsburgho ir kitų lietuvių kolonijų.**

Konkurso koncertui bilietai jau parduodami Dirvoje. Užsisakykite iš anksto.

Kainos nuo \$ 2.50 iki \$ 1.00 moksleiviams.

Po koncerto vaišės turtingame bufete. Šokiai grojant Korp. Neo Lithuania Clevelando orkestrui.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Šį sekmadienį, balandžio 24 d., mūsų lietuviškajam gyvenime ne eilinis įvykis. Ilgai ruošęsi pasirodo Grandinėls šokėjai ir kitokie menininkai. Vakara rengia Lituanus žurnalui remti komitetas ir Grandinėls narių tėvų komitetas. Taigi dirba jungtinės jėgos, kad tik geriau ir patraukliau viskas išeitų.

Dažnai kalbamės apie mūsų jaunimo ateitį. Rūpinamės jo lietuviškumu. Žinome, kad be vyresniųjų pa-

ramos jiems sunku didesnius darbus atlikti. Tat šį sekmadienį ir parodykim, kad ne tik šnekame, bet jaunimo gražiomis pastangomis domimės, jam padedam, jų meninius sugebėjimus vertinam ir jais didžiuojamės.

Grandinėls vakare išleistas doleris nueis labai kilniam tikslui — Grandinėls išlaidoms dengti ir Lituanus žurnalo leidimui. Tat ir kviečiame šį sekmadienį visus Clevelando lietuvius 5 val. po pietų būti Slovenian Auditorium. Būti drauge su gausiu Clevelando lietuvių jaunimu. Jo pastangomis pasidžiaugti ir jam padėti.

Dirvos redakcija

• Bilietai į konkursinį jaunųjų menininkų koncertą, įvykstantį gegužės 14 d. Slovenian Auditorium, jau parduodami Dirvoje. Įsigykite iš anksto, kad turėtumėt geresnę vietą.

CLEVELANDO VIEŠOSIOS MOKYKLOS reikia daug naujų pagerinimų. O tų pagerinimų nepadarysi be pinigų. Taigi tam tikslui šiuose rinkimuose yra dvi school levies — issues two and three. Jas remia abiejų partijų vadovybės, jas remia visi, kuriems tik rūpi geresnis vaikų mokymas. Net 3000 vaikų jau ir dabar stinga vietų. O po metų ar kitų toks trūkumas bus dar didesnis. Yra daug tokių pasenusių mokyklų pastatų, kuriuos būtina pertvarkyti, atnaujinti ar sumoderninti.

(sk)

JOSEPH M. SWEENEY siekia perrinkimo į Cuyahoga County šerifus. Tame darbe pasižymėjęs ir prityręs, Yra buvęs Cleveland Police Department nariu, ėjęs įvairias atsakingas pareigas. Jį remia demokratų organizacija, darbo ir visuomeninės grupės. Pirminiai rinkimai gegužės 3 d.

Teisėjas WALTER T. KINDER

Retas kuris Ohio juristų yra susilaukę tokio visuotinio pripažinimo, kaip teisėjai Walter T. Kinder ir Frank J. Merrick. Jų pastangomis ir sugebėjimu Cuyahoga County paveldėjimo teismas iškilo į pirmąsias vietas ne tik Ohio Valstijoje, bet ir visose Jungtinėse Valstybėse. Jie "atsaldė" įpėdinių už geležinės uždangos palikimus, kurie dabar gali gauti savo dalis siuntinių formoje. Šituo potvarkiu jau pasinaudojo ne vienas lietuvis, kurio palikimas buvo ilgam laikui užšaldytas.

Teisėjas FRANK J. MERRICK

Ateinančiuose rinkimuose šie du teisėjai kandidatuoja perrinkimui. Nėra abejonės, kad savo kvalifikacijomis pralenkia visus kitus demokratų partijos kandidatus ir todėl nuspelno lietuvių ir visų kitų balsuotojų patikėjimo.

Julius Smetona

Vaidilos Teatro pranešimas

Balandžio 24 d. (sekmadienį) 12 val., tuojau po pamydų, Lietuvių salėje šaukiamas visuotinis-nepaprastas Vaidilos teatro narių susirinkimas, kuris skaitysis teisėtas, bet kuriam narių skaičiui dalyvaujant.

Dienotvarkė: administracijos pranešimas ir naujos administracijos rinkimai. Visų teatro narių pareiga šiame susirinkime dalyvauti.

• E. Vodopalienė-Šikšniūtė, mūsų žymioji sportininkė, reiškiasi naujoje srityje. Sritis yra gimininga — šokis. Elvyra dirba su dailimi Grandinėls šokėjų, ruošdama naują išraiškos šokį "Tu, giružė". Šokis turi originalią, jos pačios kūrybos choreografiją ir atliekamas, pritariant moterų chorui.

"Tu, giružė", pirmą kartą bus atliktas Grandinėls šokio, muzikos koncerte balandžio 24 d., 5 val. p. p., Slovėnų salėje, 6409 St. Clair Ave.

• R. Zyle, V. Baliūnu ir V. Benokraičiu remiasi visa Grandinėls koncerto programa. Sunku būtų šokėjams šokti ir žiūrovams domėtis vien tik atliekamais judesiais be muzikos. Visi trys akordeonistai groja Grandinėls salėje jau eilę metų ir su patyrimu neša jiems uždėtą atsakingą pareigą visų koncertų metu. Jie gros ir balandžio 24 d., 5 val. Slovėnų salėje.

GERA PROGA LIETUVIAMS

Seniai ir gerai veikianti delikatesų krautuvė, lietuvių rajone, išeinant savininkui į pensiją, parduodama. Kreiptis: 6510 Superior Ave., EN 1-6739.

PARDUODAMAS NAMAS
Dvigubas, po 5 kamb. Geram stovyje. Gaso šildymas.
1326 Giddings Rd. (48)

PARDUODAMAS
51 akro ūkis su 5 pastatais prie kello 322 arti ORWELL Telef. EN 1-4113.

**NUOLATINIAI \$6.95 IR DAUGIAU
KIRPIMAS IR DAŽYMAS
TERRACE BEAUTY SALON**

1161 E. 71 St., UT 1-1641
LIETUVAITES SAVININKES
Uždaryta pirmadieniais.

Parduoda savininkas
8 kamb. namas. Netoli E. 185 St. krautuvė. Didelis sklypas. 18711 Abby Ave., KE 1-0779.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND — EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH — SUPERIOR AVENUE

D. L. K. BIRUTĖS DRAUGIJOS CLEVELANDO SKYRIUS KVIEČIA VISUS Į

PAVASARIO KARTŲNŲ BALIŲ

gražiai išpuoštoj Lietuvių salėje, balandžio 23 d., 7:30 val. vak.

Programoje dalyvauja buv. operos dainininkė VLADA SABALIAUSKIENĖ, iš Rochester, N. Y.

Akompanuos I. PLECHAVIČIENĖ. Baletą šoks TERESĖ STASAITĖ.

**DVI ĮDOMIAUSIOS KARTŲNŲ SUKNELĖS LAIMĖS
GRAŽIAS DOVANAS**

Staliukus galima užsisakyti telef. PO 1-5614 nuo 5 val. vakaro ir pas V. Morkūniene MU 1-2762 nuo 10 val. ryto iki 4 val. vak.

Šokiai ir trumpa įdomi programa

KAS IR KUR?

• Daugiau ir daugiau lietuvių iš Anglijos, Australijos ir Pietų Amerikos kraštų išvykstant į JAV ir Kanadą, tenykštė veikla darosi vis sunkesnė. Ypač darosi sunku leisti ten einančius lietuviškus laikraščius.

• Dail. V. Ratas, gyvenęs Australijoje, ruošia spaudai monografiją apie grafikos meną.

• St. Korsakaitė-Pacevičienė, odontologijos mokslus baigusi 1943 m. Lietuvoje, dabar gyvendama Australijoje, tęsė studijas ir dantų gydytojos teises gavo Adelaidėje.

• Šiaulių Valstybinės Mergaičių ir Berniukų Gimnazijų 1940 metų abiturientai, 20-ties metų gimnazijos baigimo suvažiavimo ruošimo proga, prašomi atsiliepti šiais adresais:

Regina Songinaitė-Raslaivičienė — 6142 So. Sacramento, Chicago 29, arba Bronius Siliūnas — 4429 So. Rockwell St., Chicago 32, Illinois.

• J. Našliūnas, iš Chicago, mokėdamas metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• Montrealio Lietuvių Dramos Teatras gegužės 21 d. rengia teatro balių.

Pabėgėlių savaitė Šveicarijoje

Ryšium su Pabėgėlių Metais, šiemet, vasaros pabaigoje, Šveicarijoje, Zuriče, yra numatyta suorganizuoti pabėgėlių savaitę. Šiam reikalui Zuriče susiorganizavo vietinis komitetas, kuris nusprendė suorganizuoti tautų meno parodą. Šiai parodai prašoma iš Vokietijos lietuvių šių eksponatų: lietuviškų medžio drožinių, kryžių rūpintojėlių, lietuviškų audinių, lėlių su tautiniais drabužiais, dailės kūrinių ir t.t.

Lietuviško skyriaus parodos organizavimui rūpinasi Vereinigtes Schweizerisch-Litauisches Hilfswerk pirm. A. Paulaitis - Weber. Jo adresas: Zurich 6/57, Beckhammer 24, Schweiz. Šiuo adresu prašoma siųsti eksponatus kiek galint anksčiau, ne paskutiniu terminu. Siunčiant eksponatus, reikia pridėti inventorinį sąrašą 2 egzemplioruose ir nurodyti jų prieinamumą, neperdėtą kainą, nes eksponatus žada nupirkti Zuričo miesto meno muziejus ir Institut für Auslandsforschung.

Pažymėtina, kad parodos rengėjai pasilieka sau eksponatų atrankos teisę.

Vokietijos Krašto Valdyba atskiru raštu paragino pirmininkus ir seniūnus apie tai painformuoti bendruomenės narius ir kvieisti visus suinteresuotus prisidėti prie šios meno parodos lietuviško skyriaus praturtinimo.

Pabėgėlių suvažiavimas Vokietijoje

Kovo 17-18 d. Bad-Niederbreisighe, Vokietijoje, įvyko Centrinės Užsieniečių Pabėgėlių Sąjungos pilnatis suvažiavimas. Jame dalyvavo 16 tautybių atstovų. Buvo padaryti atitinkami sąjungos valdybos pranešimai, ir išrinkta nauja sąjungos valdyba. Jos pirmininku perrinktas ats. gen. Tesanovic (jugoslavas), generaliniu sekretoriumi Odrobny (lenkas) ir išdininku adv. Reisenberg (estas). Vokietijos Krašto Lietuvių Bendruomenę suvažiavime atstovavo KV vicepirm. kun. Br. Liubinas ir ižd. adv. J. Bataitis. J. Bataitis pirmi-

ninkavo suvažiavimo darbo posėdžiui.

Antrąją suvažiavimo dieną vyko užsieniečių pabėgėlių teisininkų pasitarimai, kurių metu buvo nagrinėjamas naujasis svetimauciu ir užsienio rentų įstatymas ir jo praktiškasis taikymas užsieniečiams pabėgėliams. Buvo išklaustas platus pranešimas apie bylų eigą asmenų, kurie nukentėjo nuo nacių režimo. Plačiai buvo paliestos ekonominės ir kultūrinės užsieniečių pabėgėlių problemos.

Suvažiavime dalyvavo vyr. valdžios patarėjas dr. Maurer iš Bonnos pabėgė-

Akademino skautų sąjūdžio suruoštoji Brooklyne jaunųjų dailininkų paroda susilaukė didelio dėmesio. Ją aplankė apie 300 žmonių. Dail. V. Jonynas ta proga skaitė paskaitą. Nuotraukoje ASS New Yorko skyriaus pirm. inž. V. Ramanauskas ir dail. V. Jonynas paskaitos metu.

G. Peniko nuotrauka

VACLOVAS RATAS APIE AUSTRALIJOS DAILĘ

Dail. Vaclovui Ratui, dabar gyvenančiam Australijoje, suėjo 50 m. Ta proga Australijos lietuvių laikraštis "Mūsų Pastogė" paskelbė pasikalbėjimą. Jame apie Australijos dailę V. Ratas sako:

"Savojo veido Australijos dailė dar neturi. Paskutinis šūkis avangarde stovinčio dailininko yra toks: nukreipk savąjį "radarą" į Europą ir Ameriką taip, kad pirmas pagautum iš ten paskutiniąją madą ir savo kūryboje pademonstruotum ją sekančioje parodoje. Viskas tačiau dabar jau sugauta ir pademonstruota. Šiandieną beliek tik laukti arba tą "madą" pačiam kurti. Vis dėlto atrodo, kad Australijos dailininkas artėja prie savosios kūrybos slenkščio, kas reikštų savito veido pradžią australiškajame mene.

Populiariausia Australijos

meno šaka yra tapyba. Jai ir didelės piniginės premijos nuolat skiriamos. Skulptūra nepopuliari. Grafikai gi raganius užmovė tokį šydą, kad ji liko šiandien net meno kritikas rasantiesiems nematoma. Dėlto ir kilo sumanymas imtis iniciatyvos, kad būtų surengta pirmoji Australijos Grafikos Meno Paroda.

DAIL. VACLOVAS RATAS — RATAISKIS

Atvykusiam iš svetur dailininkui Australijoje svetimšalio ženklas nelpdomas. Jis turi čia pilną laisvę kūryboje ir teisę ją demonstruoti.

Kūrybingieji dailininkai pagal savo kūrybos charakterį priimami nariais į įvairias meno organizacijas. Jie pavieniui ar grupėmis rengia savo kūrybinių parodas, greta visų kitų rungtyniauja meno arenoje ir pamažu kopija į viršų.

Tapyboje, pavyzdžiui, gana populiarius liko ir gražių įvertinimų susilaukė ukrainietis Kmit. Skulptūroje iškilo Melbourne gyv. lietuvis T. Zikaras. Pertho ir Sidnėjaus valst. galerijos pirkto lietuvių grafikų darbus.

Paklaustas apie galimybes dailininkui pragyventi iš savo kūrybos, atsakė neigiamai. Nors esą dailininkų, kurie kartais parduoda savo paveikslų už gražias sumas ir gali ilgesnį laiką atsiduoti tik savo kūrybai.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

PHILADELPHIA

Pavykusi ekskursija

Jaunųjų Tautininkų organizuota ekskursija gerai pavyko. Buvo aplankytos ne tik amerikiečiams brangios vietovės, bet ir Lietuvos atstovybė. Ekskursantai p. Kajecko, ponios ir sūnaus studento, buvo gražiai priimti ir pavaišinti. Gilų įspūdį lankytojams padarė esamas atstovybėje lietuviškų lėlių rinkinys.

Prof. St. Kairiui paremti komitetas

Jau ilgesnį laiką sergančio ir atsidūrusiam sunkioje materialinėje padėtyje Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarui St. Kairiui paremti sudarytas komitetas.

Prieš porą metų atšventę 80 metų sukaktį ir aktyviai dirbę Lietuvos labui, profesorius reikalingas paramos. Visi turėtume suprasti reikalo rimtumą ir

DETROIT

MYKOLO SLEŽEVIČIAUS MINĖJIMAS

Ateinantį sekmadienį, balandžio 24 d. Detroite rengiamas buv. Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininko adv. Mykolo Sleževičiaus 20 metų mirties sukakties minėjimas-akademija. Akademijoje apie M. Sleževičių ir jo nuopelnus lietuvių tautai ir valstybei kalbės gen. J. Černius, Jonas F. Daugėla ir K. Navasaitis.

Kondensuota ir įdomi programa, numatoma užtruks neilgiau, kaip pusantros valandos.

Minėjimas įvyks Ispanų Salėje, 25 ir W. Vernor g-vių sankryžoje. Pradžią 12:15 val. lėjimas visiems laisvas.

Rengėjai tikisi, kad Detroito lietuviai gausiai dalyvaus šiame minėjime-akademijoje ir tuo pačiu pagerbs brangią žymaus valstybininko atmintį.

STUDIJŲ DIENOS

Liet. Stud. S-gos Detroito Skyriaus ruošiamos Studijų Dienos įvyks balandžio 23-24 dienomis (ateinantį šeštadienį ir sekmadienį) Western YMCA patalpose (1601 Clark St.). Programoje:

Šeštadienį balandžio 23 d.:
11:00 registracija
12:30 paskaita
2:00 bendri pietūs
3:30 paskaita
7:00 linksnavakaris
Sekmadienį balandžio 24 d.:
11:30 bendri pusryčiai
12:30 paskaita
2:00 Studijų Dienų uždarymas

REMIA LITUANUS

ALB-nės Detroito apylinkė, pirmoji iš mūsų kolonijos organizacijų, įsijungė į LITUANUS vąjį, paskirdama \$50 auką. O per paskutinį susirinkimą Detroito Kultūros Klubas paaukojo \$25.

Prašome visas Detroito organizacijas paremti šį informacinį žurnalą. Lietuvių Studentų Sąjungos Detroito skyriaus nariai rinks aukas šį Atvelykio sekmadienį, balandžio 24 d., prie šv. Antano parapijos. Dėkodami visuomenei už dosnumą 1958 metais, prašome vėl paremti studentų pastangas garsinti Lietuvos vardą svetimauciu tarpe.

pagelbėti mūsų tautos vėtrai. Juk jau nebedaug gyvųjų tarpe jų turime.

Jo bėdoms palengvinti Philadelphiaje sudarytas komitetas iš Vliko vicepirm. J. Stikloriaus, prof. inž. A. Jurskio ir Vl. Norkaus. Aukokime ir siųskime aukas vienam iš čia paminėtų. St. Kairio parama turėtų susirūpinti lietuviški veiksniai ir mūsų atstovybė.

Trumpai

Per Velykas J. Bakuckas savo 60-tą gimtadienį gražiai paminėjo artimųjų ir Tautinės S-gos narių tarpe. Tautinės S-gos pirm. J. Česonis ir kiti sveikinusię išskėlė nuolatinį jubilato rūpinimąsi lietuviškais reikalais. Kaip kūrėjas-savanas ir sužeistas pradėjęs kovą su Lietuvos priešais, atstautant Lietuvą, tą kovą tęsė per visą nepriklausomybės laikotarpį, dirbdamas Vidaus Reikalų Ministerijoje, taip ir tremtyje, kovojo su nutautėjimu. Ypač rūpinasi jaunimo lietuviškumu. Ir jo nemaža dalis pastangų idėta, kol atsirado Philadelphiaje Jaunieji Tautininkai.

Ilgą amžių ir sėkmingos tolimesnės kovos dėl lietuviškų reikalų linkime suktuviniškai.

Br. Tvarkūnui, Lietuvos Laisvės Kovų Karo Invalidų D-jos pirmininkui, Vyties Kryž. Kavaleriui š. m. gegužės mėn. 3 d. sueina 60 metų. P. M.

ROCHESTER

Gegužės 7 d. Kunigaikščio Vytenio skautų vyčių būrelis ruošia didelį koncertą-balių.

Koncerto programą išpildo buvusi Metropolitan operos solistė Ona Kaskas. Po to bus šokiai, bufetas ir kitos įvairenybės. Gros vienas iš puikesnių Rochesterio orkestrų. Parengimas įvyksta 7 val. 30 min. vakare, 555 Hudson Ave.

Ta pačia proga tenka pasakyti, kad Rochesterio skautai vyčiai neseniai persiorganizavo ir davė savo būreliui naują vardą. Jų tikslas ne tik užbaigti įruošti senai pradėtą skautams būklą, bet ir plačiau pasireikšti Rochesterio visuomenėje kultūrine veikla. A. M.

AMSTERDAM

12 metų radijo valandėlei

Balandžio 10 d. buvo paminėta mūsų radijo valandėlės 12 metų sukaktis, kuri girdima per WGSS stotį. Pirmuoju jos steigėju ir organizatorium buvo Juozas Olšauskas. Jam į talką atėjo ir daugiau gerų veikėjų.

Pora paskutiniųjų metų programoms nuolat vadovauja Leonas Hartvigas. Jo pranešimai įdomūs, gražia lietuvių kalba. Žmonės mielai klausosi, o prekybininkai paremia.

Verbų sekmadienį valandėlei talkino dainininkas Jonas Urbonas. Akompanavo J. Olšauskas.

J. Urbonas mūsų kolonijos pašonėj jau gyvena ketveri metai. Jis mielai dalyvauja visuose žymesniuose parengimuose, o neretai jiems ir talkina. Tai buvęs artimas A. Vanagačio bendradarbis, buvęs J. Bačiūno vasarviečių vedėjas. Malonaus būdo, linkęs visiems patarnauti.

Prieš ketverius metus J. Urbonas netoli Amsterdamo nupirko vasarvietę, vadinamą Adorandac Inn, prie 30 kelio. Tą vasarvietę su modernino, pagražino. Graži aplinkuma, vandenys su traukia daug vasarotojų. Būtų gražu, kad daugiau ir lietuvių ten lankytųsi, geras poilsis ir labai rūpestinga priežiūra. P. L.

Jaunieji dainininkai, smuikininkai ir baleto šokėjai!

Varžyboms reikia įsiregistruoti iki balandžio 30 d.

Jaunųjų dainininkų, smuikininkų ir baleto šokėjų, gyvenančių JAV ir Kanadoje, varžybos įvyksta gegužės mėn. 14 d., Clevelande, Slovenian Auditorium. Kviečiami dalyvauti mergaitės ir vyrai, nevyresni kaip 28 m. amžiaus.

Šių trijų šakų varžybų nugalėtojams paskirta trys pirmosios (po \$200.00) ir trys antrosios (po \$100.00) premijos. Taigi iš viso premijoms paskirta \$900.00.

Varžyboms reikia įsiregistruoti iki balandžio 30 d. pranešant Dirvą, kur mokosi, kiek turi metų, ir atsiųsti fotografiją, tinkančią laikraščiui. Užsiregistravusieji tuoj gaus platesnius varžybų pranešimus.

Mes kviečiame jaunuosius šių šakų menininkus varžybų nepraleisti, dalyvauti ir laimėti. Drauge prašome jų tėvus ar globėjus paraginti, kad varžyboms laiku įsiregistruotų.

Varžybų sprendėjais bus pakviesti tų meno šakų specialistai, o drauge savo nuomonę turės teisę balsuodami pasakyti ir visi varžybų koncerto dalyviai.

Buvusieji Seiny vyskupijos namai, kuriuose kadaise gyveno vysk. A. Baranauskas, šiuo metu čia yra įsitaisęs Seiny rajono vykdomasis komitetas.